Ч. 259 (14.802). Львів, середа 24. листопада 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . . 30.00 "
Річно . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

Самогубство червоного ката України.

Авас повідомляє: У Москві кружляють поголоски, що Постишев, член політбюра і центрального комітету комуністичної партії, б. диктатор Сов. України застрілився тому, що Г.П.У. розстріляло його жінку.

Французька армія зосереджується під Піринеями.

НЕМА МОБІЛІЗАЦІЇ В ПОРТУГАЛІЇ.

Як говорять у Льондоні, брітійське міністерство закордонних справ дістало вістку, що французькі війська зосереджуються над північним кордоном. Потверджуючи цю вістку, Стефані додає, що концентрація почалася вже в неділю.

Авас дементує на основі добре поінформованих джерел поголоску про мобілізацію в Португалії, коло еспанської границі. Ані успіхи національних військ, ані добрі взаємини між Лісабоною та Бургосом не оправдували би мобілізації.

Офіційне іменування князя Альби.

Радіо Національ повідомляє: У висліді виміни нот між Бургосом і Льондоном князя Альбу іменували офіційно репрезентантом інтересів національної Еспанії в Льондоні.

ГОСПОДАРСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ МІЖ ВАРШАВОЮ І БУРГОСОМ.

Переговори представників Польщі й еспанського національного уряду є на добрій дорозі. Зате справу визнання національного уряду та виміни дипльоматичних агентів між ним і Польщею уважають передвчасною. На території національної Еспанії має Польща двох гонорових консулів, установлених ще перед вибухом повстання: в Більбао й у Віго.

Китайці дальше відступають.

Шангайський щоденник „Такунпао" подає: Китайські війська евакуували вчора Усін і відступають на захід; китайці організують нову лінію оборони, на Жовтій ріці побудовано запори. На південь від Ляйотайгу китайці відступають на захід. З Чекіяну японці йдуть на Ганчев.

Японці йдуть вперед так скоро, що їхне постачання уживає літаків, бо обози не можуть настигнути.

НОВИЙ СОВІТСЬКИЙ АМБАСАДОР У КИТАЮ.

Як подає ТАСС, центральний виконавчий комітет СССР заіменував Луганця-Орельського амбасадором у Китаю; хто він такий — невідомо; також невідома доля його попередника Богомолова.

НЕВТРАЛЬНА СМУГА У ШАНГАЮ.

За ініціятивою французького єзуїта Жакіно в Шангаю утворили невтральну смугу, куди схоронилося 250.000 утікачів. Цією „смугою Жакіно" управляє комісія з 3-ох французів, 2-ох англійців, 1-го норвежця й 1-го американця.

ДОЛЯ МІСІОНАРІВ.

Під Ченгінфу китайські бандити убили єпископа Шравена та 7-ох інших голяндських місіонарів. Крім того бандити ще давніше схопили й убили 8-ох місіонарів та одного світського європейця.

Відхилення конфіскати „Діла".

Sygn. VI. 1. Pr. 223/37. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. — Sąd Okręgowy Wydział VI. 1. Karny we Lwowie w składzie: Wiceprezes S. O. Ł. Malicki. Sędziowie S. O.: P. Dysiewicz i Dr. J. Locker, w sprawie Sygn. VI. 1. Pr. 223/37 konfiskaty czasopisma p. t. „Diło" z daty Lwów, dnia 24. października 1937 r., nr. 235 rozpoznawszy wniosek Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie, z dnia 27. października 1937 r., Sygn. V. So. Pr. 249/37, o zatwierdzenie dokonanej dnia 23 października 1937 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie, konfiskaty powyższego czasopisma z powodu, iż w części artykułu p. t.: „Konsolidacja czy deferencjacja" i w notatce p. t. „Osnowna rewizja" — mieszczą się znamiona wyst. z art. 170 i 169 k. k. — na posiedzeniu niejawnym w dniu 28 października 1937 r., po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie, postanowił: wniosku nie uwzględnić i dokonaną konfiskatę uchylić. Uzasadnienie. **W treści inkryminowanych artykułów umieszczonych w wymienionym wyżej czasopiśmie, niedopatrzył się Sąd znamion jakiegokolwiek czynu karygodnego.** Przewodniczący: Ł. Malicki, w. r. Protokólant: J. Dorożyński, w. r. Za zgodność: Warzeszczak, pk., kier. sekret.

Odpis. — Sąd Apelacyjny we Lwowie, Wydział III. Karny, rozpoznawszy zażalenie Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie na postanowienie Sądu Okręgowego we Lwowie z dnia 28. X. 1937 r., sygn. V. 1 Pr. 223/37 — na posiedzeniu niejawnym w dniu 5 listopada 1937 r. po wysłuchaniu Prokuratora Sądu Apelacyjnego postanowił: **1) zatwierdzić zaskarżone postanowienie w części dotyczącej uchylenia konfiskaty czasopisma „Diło" z daty Lwów, 24. października 1937 r. nr. 235 z powodu zamieszczenia w nim artykułu p. t. „Konsolidacja czy deferencjacja"** — natomiast 2) uchylić postanowienie Sądu Okręgowego w części dotyczącej notatki p. t. „Osnowna rewizja" i uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 23. X. 1937 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma „Diło" nr. 235 z daty Lwów, dnia 24. X. 1937 r. zawierającego w notatce p. t. „Osnowna rewizja" znamiona" wyst. z art. 159 k. k. — zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17 12. 1862. Dapp. nr. 6 ex 1863, t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie. **W treści artykułu p. t. „Konsolidacja czy deerencjacja" nie dopatrzył się Sąd Apelacyjny znamion żadnego przestępstwa,** natomiast ogłoszenie drukiem notatki p. t. „Osnowna rewizja" ma na celu ujawnienie szczegółów dochodzenia karnego, a skoro ujawnienie to nastąpiło bez zezwolenia władzy prowadzącej dochodzenia — wypełniona została istota czynu z art. 159 k. k. Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Zubrzycki, w. r. Januszewski, w. r. Witoszyński, w. r. Za zgodność: (podpis nieczytelny). Kierownik Sekretariatu.

—o—

„Без ППС і ендеції".

Львів, 23. листопада 1937.

Обмірковування польських справ на сторінках української преси стало річчю дуже трудною, якщо не неможливою, відколи цензурна практика могла в той спосіб настроювати, немов ці справи належать до ділянки тих справ „делікатних", що про них можна писати або в дусі дуже позитивнім і дуже оптимістичнім, або — не писати зовсім. Присуд Окружного Суду у Львові, затверджений Судом Апеляційним, який відхилив конфіскату передової статті „Діла" п. н. „Консолідація чи диференціяція?" (текст того присуду друкуємо на іншому місці) звертає нам свободу слова в цій ділянці публіцистичної тематики. Зовсім слушно: як може політичний часопис не займатись подіями суто-політичного характеру, що йдуть на терені держави, і як може не освітлювати їх з того погляду, що його диктує ідеольогічний напрямок даного часопису і світогляд даного журналіста?! Обмежування нашої свободи в цій ділянці булоб тим дивніше, що ми віддавна незмінно займаємо до внутрішніх польських справ становище радше реферуюче, підкреслюємо, що це справи, в яких ми не маємо ані права ані змоги якнебудь інгерувати і якнебудь на них впливати, та що в найважнішому для поляків пункті — їх консолідаційної акції — ми остільки з ними згідні, що і для нас, українців, є краще, з чисто практичного боку вигідніше, щоб польські відносини були ясні, викристалізовані, щоб повстав авторитетний один чинних на місці десяти, та щоб відпав вічний аргумент польської національної політики, що „нема часу на українські справи, бо важнішими для нас є невпорядковані справи польські".

Від тієї останньої статті „Консолідація чи диференціяція" з кінця жовтня ц. р. трапились на польському фронті чималі зміни. Тоді, рівно місяць тому, ми характеризували польські відносини в той спосіб, що акція ОЗН монтувала, кристалізувала та скріплювала у практиці фронт польської опозиції, зате найбільше замішання витворювала в самому проурядовому фронті, тому, що колись складався на ріжношерстний ББ. Правда, кристалізація опозиційних польських груп пішла в останньому місяці знову вперед. Але й припинився процес дальшого розпорошення післятравневого санаційного табору, ба навіть поступила сильно вперед його організаційна консолідація та ідеольогічна кристалізація. Чи на довго, чи далі йтиме в тому напрямку аж до повного звисування організаційних меж та ідеольогічного обличчя — про це важко сьогодні говорити. Можна стверджувати лише дотеперішні факти.

Таким фактом є очищування центральної проурядової групи, якою є табори легіоністів і ПОВ, себто табори „чистих пілсудчиків" (без всякої „четверто-бригадової" домішки „конюнктуральних пілсудчиків") від ідеольогічних ріжниць та персональних суперечок, які так яскраво виявились з нагоди останнього з'їзду легіоністів у Кракові, як наслідок всяких політичних ходів і організаційних метод ОЗН. Витворились були в ОЗН три групи: права (тяга до ендеції і ОНР), ліва (тяга до ППС і взагалі демократії) і центр, що називав себе „інтегральними пілсудчиками" та виступав проти всяких комбінацій з істнуючими правими чи лівими політичними опозиційними партіями, що їх однаково поборював Й. Пілсудський. Відправа, яку 30. м. м. уладив був у палаті президії ради міністрів у Варшаві марш. Сьмігли-Ридз для легіоністів, була фактично поразкою обох крайніх груп та скріпленням центру за яким заявився отверто марш. Сьмігли-Ридз, сформулювавши своє кредо „ані з енде-

ґією ані з ППС" та заявившись далі за організацією ОЗН. Черговим кроком у кристалізації політичної фізіономії легіоново-пеовяцького табору був окружний зїзд легіоністів і ПОВ у Львові, окружний зїзд легіоністів у Варшаві, врешті онодішній перший загально-державний зїзд ПОВ у Вильні. І на тому останньому зїзді заманіфестовано „згоду в семействі", яка ліквідує дотеперішні спори.

У чомуж полягав головний спір і теперішня згода? Безумовно віссю спору була — у теорії — проблема духово-політичної спадщини Пілсудського, у практиці — далеко посунена ідеольоґічна ба навіть подекуди й організаційна співпраця ОЗН з націоналістичними елементами. Не будемо повторювати відомих речей про моду націоналістичної фразеольоґії, яка всевладно запанувала у новому таборі і як на ділі ОЗН перейняв ідеольоґію старої ендеції, не зєднавши собі ендеків, як опозиційної політичної партії; колиж до ОЗН пристали чи наблизились елементи з ОНР, то вони теж сильно обтяжили гіпотеку того табору, надаючи йому характер якоїсь нової ексклюзивної групи, яка поруч із гаслом консолідації виключає у практичних виступах методи — толеранції.

Чимало крови напсувала тут співпраця ОЗН, немов із своєю організаційною коміркою, з націоналістичним „Звйонзкем Млодей Всі", та справа репресій проти ліво-демократичного „Звйонзку Научицельства Польскего", які зараховувано на рахунок „курсу ОЗН". Відхід шефа ОЗН полк. Ковалевського, згадана політична формула з варшавської відправи легіоністів, врешті львівські і виленські резолюції вказують на відворот з того шляху, що безапеляційно провадив ОЗН в обійми ендецької ідеольоґії. У Вильні зїзд висловився проти „клясового і національного тоталізму", не згадуючи покищо про тоталізм державний, який творить надалі зовсім незясований програмово-ідеольоґічний відтинок, на якому ведуться далі палкі газетні бої, (є ще тоталізм господарський, проти якого рішуче висловлюються ті польські господарські кола, що будують Центральну Промислову Округу). У Вильні рішуче підтримано теперішню конституцію, стверджуючи, що ОЗН і рішальні нині польські державні чинники не допустять до кампанії за її ревізію. Голова ПОВ, міністр Косцялковський, мабуть найбільш „лівий" у теперішньому кабінеті, підкреслював на кожному кроці свою відданість і марш. Сьміглому і полк. Коцові і ОЗН. Зате не тільки не було одного слова в обороні теперішньої державної системи, яку оформлює виборча ординація і структура цього сойму, але навпаки: у Львові зїзд легіоністів виразно домагався зміни виборчої ординації і демократизації системи, у Вильні вдовольнився формулою про „співвідповідальність громадянина за долю держави". Ясна річ, що демократизація системи правління, до якої належить бодай навпів-демократична ординація і безумовно чисті вибори, перечить теорії і практиці державного тоталізму — у державі з такою національною і партійно-політичною мозаїкою, як Польща.

Виходить, що будемо мати до діла з ОЗН, як самостійною політичною партією, яка не хоче входити у звязки з ППС ані ендецією. Яка політична конструктивна програма ОЗН у ріжних конкретних справах, м. і. у національній проблемі та справі закордонної політики — про це ще невідомо.

Зате відомо всім нам, що на нашому, львівському і всьому східно-галицькому ґрунті ліво-демократичні тенденції львівської округи легіоністів дивним-дивом у національній проблемі збігаються з право-націоналістичними тенденціями Секретаріяту Порозуміння Польських Суспільних організацій, де „сірою еміненцією" є ославлений Станіслав Грабський. На відтинку національної політики — далі без змін. Організації, які стараються здобути рішальний вплив на хід всіх державних справ Польщі, вважають видно, що ця остання справа — далека і маловажна, або й ведена настільки добре, що встрявати туди нічого.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ!

Доля чеської меншини в УССР

І ЦІКАВІ ВИСНОВКИ ЧЕСЬКОГО ЖУРНАЛІСТА.

Прага, 19. листопада 1937.

Якби в додаток до спису здобутків большевицької влади, якби в доповнення до похвальних гимнів на честь Сталіна з приводу 20. роковин „безкровної" комуністичної революції вмістив чеський безпартійний часопис у Празі „Народні Політіка" статтю свого редактора д-ра Стан. Нікозу п. н. „В нетрях біди". Матеріялом для цієї цікавої статті послужило оповідання колишнього совітського вязня, який довгі роки побував у ріжних місцях большевицького царства і щойно недавно на інтервенції чесько-словацької влади повернувся назад до своєї батьківщини.

Тому, що в цій статті йде мова в першу чергу про чеських кольоністів на Україні, постараємося познайомити з її змістом і наших читачів, тим більше, що чехам напевно не поводилося гірше від того, що приходиться переживати всьому українському населенню під Совітами.

Чеські кольоністи на Київщині і Волині творили свого часу досить заможну хліборобську верству на Україні. Цього було досить, щоб підчас колективізації їх проголошено „кулаками", а потім засуджено на висилку на північ, а то й на смерть. Разом з цими кулаками попало в руки „правосуддя", ніби то за саботаж і шпіонажу, чимало чеської інтеліґенції, яка свого часу, обдурена своїми-ж таки комуністичними наганячами, поїхала до СССР, щоб там творити радісне і щасливе життя для 170 міл. „руського" народу. Між тими нещасними були і люди з титулом університетських професорів.

Зразу в Києві, потім у Харкові мусіли ці вязні витерпіти нелюдські муки в льохах ГПУ. Щоби зломити опір вязнів, наказано довгий час цілими днями і ночами без перерви сидіти на стільцях, або стояти коло стіни; проти них з настромленими багнетами стояли вояки. Тортури продовжувалися звичайно аж до повного вичерпання сил вязнів.

Переслухання в судах велися рафіновано. Підчас розправи судді забавлялись хто чим міг при переслуханні підсудних. Часто на салю засідань впускали жінок обвинувачених, щоб вони своїм плачем і нарíканням підломлювали останки сил вязнів. Звичайно протоколи були заздалегідь приготовлені і до них вписували тільки імя обвинуваченого.

Деколи обвинуваченим давали випити якоїсь приправи, примішаної до чаю. Тоді вони очумілі, скоро без свідомости признавалися до всього, що від них судді хотіли почути. Якийже був жах, коли другої днини їм перечитували ними підписувані їхні зізнання. На основі таких зізнань з 21 підсудних, між якими була одна жінка, 10 засуджено на смерть, інших на довголітню вязницю. Засуджених на смерть перевезли до знаної катівні в Ярославі, де ці „смертники" пів року кожних пять мінут очікували смерти. Пізніше вони проголосили голодівку, щоби вимусити у влади виконання смертного присуду. Та влада не вволила їхньої волі. Деякі зі засуджених збожеволіли, дехто помер, решту перевезено на Соловецькі острови. Родини вязнів у більшости вигинули з голоду в Україні.

Про такі страхіття оповідає д-р С. Ніколау. І всеж таки це не перешкоджує йому зробити реверанс у сторону „наймудрішого батька народів" Йосипа Сталіна. Д-р Ніколау дослівно каже: „Чистка, переведена Сталіном на Україні, усунула особи, які немало прислужилися до знищення нашої чеської меншини у Київщині..." Виходить, що колективізацію та інші страхіття переводили сатрапи Сталіна без його згоди і відома. А коли „добрий батько" Сталін довідався, яка кривда діється його улюбленим дітям на Україні, він покарав винних..

дк.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У. Г. А.!

Правда є тільки одна..

Польська дитина повинна вчитися лише в польській школі, а українська не може навіть чути своєї рідної мови

Від одного нашого громадянина з Волині дістаємо отсі рядки:

Недавно спікерка польського радія, характеризуючи шкільні відносини на території вільного міста Данціґа, казала: „...гдиж правдом ест, же немецке дзецко ма побераць наукен в ензику немецкім, в школе немецкей, ма позостаць немцем. То теж сьвентон правдон ест, іж польске дзецко ма побераць наукен в ензику польскім, в школе польскей, ма позостаць полякем"... Тож коли хочемо бути чесними і послідовними, мусимо також признати, що українська дитина повинна вчитися українською мовою, в українській школі, має залишитися українцем (-кою).

Тепер пригляньмося дійсності, чи так воно є?

Ні, люди, що виголошують наведені вгорі догмати, що врочисто святкують дні шкільного страйку зперед 30 років, мають також подвійну правду, подвійну мораль, згідно з якою попереміновано українські школи чи то на так звані утраквістичні, чи на чисто польські. У висліді цього маємо школи, і то не одну-дві, а сотки, до яких ходить часом більш як 90% наших дітей, а в яких української мови нема й на лік.

Свіжою ілюстрацією такого стану може бути новозаснована в цьому шкільному році державна кооперативна і торговельна ґімназія у Кремянці на Волині; на тій Волині, де живе к. 80% українців. Отож у цій ґімназії української мови не то в розмірі двох годин, як то є в інших польських ґімназіях (хоч, на нашу думку, стан української мови і тут мусить бути однаковий зі станом польської мови і якщо не більший, коли взяти під увагу підготову кандидатів до польської ґімназії з польської і української мови, як і те, що наука інших предметів тут відбувається лише польською мовою), але цілком нема, нема ані однісінької години... А повиннаб бути; коли вже не з тих мотивів, що ця школа має приготовляти будучих кооператорів, купців, крамарів для волинського села з його переважаючою українською більшістю, то принайменше з огляду на велику кількість українських дітей, що ходять до цієї школи, з огляду на ту святу правду, що коли українська дитина не може побирати цілости науки в українській мові, то бодай прислуговує їй право на науку своєї рідної мови, нарівні з польською дитиною. Чи не правда?..

Далі, як погодити таку розбіжність: торговельна школа в Рівному, що повстала ще перед травневим переворотом, має науку української мови, а такогож типу школа у Кремянці, твір т. зв. нормалізаційних часів, української мови не знає... Чи це не знаменне? Чи не характеристичне це як ріжні чинники по ріжному трактують інтереси місцевого населення?

Алеж тоді чому цього не перестерігає центральна шкільна влада, котра в інших випадках старається всю шкільну науку підвести під один стрихулець, все сцентралізувати? Нарешті, як бувший кооператор-крамар, а тепер приватний купець, з досвіду скажу: знання української мови для купця чи кооператора на Волині є само собою подиктоване; розуміється, для тих, хто хоч трохи хоче числитися з живою дійсністю.

Батько.

ЗА ОКЕАНОМ.

ПОСВЯЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІЧНИЦІ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

В неділю 10. жовтня в 6. год. веч. відбулося посвячення нового Дому св. Марії для старців і Лічниці, що міститься на північно-західнім розі вулиць Френклин і Бравн у Філядельфії, зараз біля катедрального храму. Акту посвячення довершив Кир Константин Богачевський при асисті місцевого й довколичного духовенства. На свято прибуло до 2.000 вірних.

Новий Дім є під управою Сестер Служебниць Непорочної Марії з Канади. В будинку є поділ і три поверхи, уладжені на лічницю, світлицю і салю прийняття хорих та старців. Перебудував та уладив цей будинок архитект Петро Гец.

Після посвячення відбувся бенкет у великій салі Товариства Горожан. Господарем вечері був д-р Володимир Галан. Промовляли: оо. Филимон Тарнавський, Павло Процько, Лев Чапельський, д-р Дмитро Гулин, Дмитро Ґресько, Й. Дебур і п.п. Теодор Чемерис (в імени Провидіння), Антін Пашук і Петро Гец.

В часі бенкету зложено на Лічницю близько $ 1,400, в чім є дар Кир Константина в сумі $ 500.

НОВОВИБРАНИЙ УРЯД „ПРОВИДІННЯ“ на рр. 1938—1941.

Вибори Головної Управи „Провидіння“ відбулись у всіх відділах тої організації в місяцях вересні й жовтні ц. р. У днях 3. і 4. листопада відбулось офіціяльне обчислення голосів виборчою комісією в салі зібрань „Провидіння“ у Філядельфії. Вибрані: о. Володимир Лотович, головний предсідник; Кирило Піддубчишин, заступник головного предсідника; Антін Цурковський, головний рекордовий секретар; Іван Борисевич, головний касієр; Микола Височанський, головний радний; Анна Бойко, головна радна; Михайло Заверуха, головний радний; Лев Кухтин, головний контрольор; Іван Дудун, головний контрольор; о. Олександер Ротко, головний контрольор.

КНИЖКА АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ ПРО УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ.

В Шікаго появилась накладом шікагівського університету книжка англійською мовою п. н. „Українці у Злучених Державах“. Це праця проф. д-ра Василя Галича із Супіріор, Висконсин. Книжка має 174 стор. більшого формату, ілюстрована.

Проф. В. Галич працював довгі роки, щоб зладити ту публікацію. Він обіхав майже всі українські кольонії по цілій Америці, збираючи вістки про українців, а також перечитав усі можливі матеріяли для своєї праці. Тому його праця цінна. Вона писана інформативно, як для енциклопедії, і буде підручником для тих, що дальше розсліджувати і писатимуть про українську іміґрацію у Злучених Державах.

Автор написав історію української еміграції, представив теперішній її стан і висловив свої думки про її майбутнє. Проф. Галич каже, що українці, таксамо як інші европейські народности в Америці, швидко асимілюються і стають американцями. Їхнє майбутнє — це вже не питання української іміґрації, але нового покоління українського походження.

Деякі неточности й недостачі, що є у книжці, можна справити, колиб автор готував колись нове видання або колиб подібна праця мала появитись українською мовою.

УКРАЇНЕЦЬ ЗНОВУ ПОСЛОМ У НЮ ЙОРКУ.

Адвокат українець у Ню Йорку, п. Степан Ярема, вибраний вже третій раз у Ню Йорку послом до сойму в Олбані. Він дістав більше голосів, як два інші кандидати разом, що проти нього кандидували.

ВІДЗНАЧЕННЯ УКРАЇНЦЯ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

П. Михайло Дармограй, капітан американської армії в резерві, дістав рангу майора. П. Дармограй — це відомий українському громадянству організатор ветеранів українського роду американської армії.

Протиукраїнська акція.

Оподаткування „кресового“ поляка. — Віче в Тернополі.

Заходом воєвідського секретаріяту порозуміння польських суспільних організацій у Тернополі відбулося віче в салі польського „Сокола“, на якому голова секретаріяту Ґустав Пашкевич виголосив довшу промову проти українців. Промовець страшив поляків експансією українців на всіх ділянках життя, а саме: політичного, суспільного, культурно-освітного і господарського. Зокрема страшив маревом шкільного плебісциту, що його, мовляв, зорганізувала „Просвіта“ і „Рідна Школа“, щоби перемінити 2.090 утраквістичних шкіл на школи виключно з українською викладовою мовою. Далі п. Пашкевич говорив про небезпеку для господарсько-суспільного життя поляків і польщини на „кресах“ від української кооперації. Запевняв, що у Львові 150.000 польського населення має ледви 70 польських господарсько-суспільних станиць тоді, коли 50.000 українського населення має аж 140 таких станиць. Навіть польська господарська преса — запевняв референт — дуже блідо виглядає в порівнанні з такою українською пре-

М. МИХАНЬКО

Озеро Несамовите.

Тим разом ми вибралися на Шпиці, Несамовите і Говерлю іншою дорогою. В лісі за Форещенкою і за стражницею пішли ми доріжкою на ліво від Прута попри телефонічну лінію, що йде до не дуже знаного „хрунівства“ (схоронище) на Марішевській великій; це схоронище знане лещетарям узимі, а в літі рідко хто до нього заходить.

При вході на цю бічну стежку ми мусіли досить довго ждати, заки Р. віднайшов „болгарина“, що десь замотався між інших „футуристів“, що пішли старою стежкою горою в сторону Говерлі. Ми покищо забавлялися визбируванням малин, але не повинні були, бо там є резерват і не можна нічого рвати, але про це ми довідалися аж на другий день.

Нарешті діждались ми всіх і ціле товариство пішло болотяною і мокрою доріжкою. Дуже довго йшли ми лісом понад потік, або і самим потоком по камінцях. На стежці багато слідів кінських копит. То мабуть кінні післанці із схоронища їздять туди до Ворохти по пошту, харчі тощо.

Недалеко полонини лишили ми потік і пішли ліворуч під гору ще лісом. На кінці ліса пліт з кільчастого дроту і на стежці „ворине“; останній із нас закладає його за собою. Вийшли ми на полонину і веселіше стало, бо тут мали ми гарний вид на всі сторони, а в лісі лише болотяну стежку і смереки.

Цілий хребет гори і бік заняла полонина, хребтом ідуть воєнні окопи; нижче недалеко ліса загорода одного гуцула, а недалеко стежки холодне чисте джерело гірської води. Вода дуже добра, гірська. Недалеко цілий плай гірських густих лопухів, справжня зараза в мокріших місцях полонини. (Сила-силенна їх є під Парашкою недалеко Гребенова).

З Марішевської довгої полонини маємо прегарний вид на далеку Говерлю. Видно її якби в прорізі з виразними двома верхами — одним нижчим і другим головним вищим. На тлі Говерлі зробили ми собі знимку.

Стежкою, що ввесь час біжить попри телефонічні стовпи до „хрунівства“, дійшли ми до підніжжя Гомула до окопів; схоронище лишили ми подальше ліворуч; його звідси бачимо. Тут ми вперше відпочили і дещо перекусили.

Опісля пішли ми самим потічком, що збігає, майже скапує зпід самого вершка гори Гомула. Праворуч у гарному місці над цим потічком залишили ми воєнний російський цвинтар з одним славнішим гробом; похоронений там мабуть російський генерал, який тут поляг недалеко Говерлі. Як усі могили в горах, так і цей цвинтар занедбаний; ніхто ним не пікується. „Сік транзіт гльорія мунді“ говоримо і йдемо далі дуже стрімкою стежечкою понад самий потічок; часто рінь обсувається зпід наших ніг. Одна панна ледве ногу волочить за нами.

Близько верха пішли ми ліворуч на рідко витичену стежку, що йде вниз до схоронища, а вгору через верх Гомула і хребтом Шпиць на границю і границею над Несамовите, на Туркул, Бреску і Говерлю. Тепер цією стежкою дійшли ми на найгарніше місце Шпиць за хребтом, де гострі високі шпилі скал представляють, якби у кіні всю історію України, точніше всі славніші постаті з історії України. Між іншим один дуже гарний шпиль скали зовсім похожий на памятник св. Володимира, що на Хрещатику в Києві. І на фотоґрафії так само цей шпиль виглядає

Далі пішли поза один ряд кільчастого дроту, — що вже більш як 20 літ тримається на малих стовпиках, — у сторону границі. Пізнаємо її по білих камінних стовпиках. Трохи стежкою, а трохи плаєм навпростець дійшли ми до чесько-польського кордону і малих камінних стовпиків, що мають з цього боку надпис „П“, з того „ЧС“. Кордоном іде стежка ліворуч до Попа Івана, праворуч на Говерлю.

Ідемо самою границею праворуч. Минаємо Великі Кізли як окрему скельну групу подальше праворуч і таксамо далі Малі Кізли. Перед Туркулем у кітловині є велике озеро Несамовите. Воно більше і гарніше як Морське Око в Татрах. Лежить воно недалеко від кордону, який іде зараз за ним горою по високому хребті. Зійшли ми з границі нижче мабуть на воєнну доріжку, щоб ліпше приглянутися Несамовитому. Бачимо на його середині дві дикі качки.

Стрічний гуцул оповідав нам дива про це озеро, головно остерігав, щоб не кидати до озера камінців і не купатися в ньому, бо то „зправди Несамовите озеро“. При тому оповіданні завжди додавав „ба“, „та, ба“. Кажу йому: „Ану, не скажіть ані раз „ба“, то дам вам золотого“. А він відразу: „Ба, кобис-те дали“. І програв.

Ми поставали над озером і оглядаємо його. Вже давніше чув я, що Несамовитого не можна безкарно зачіпати, нарушувати гірський спокій. Говорив це один гуцульський пастух в колибі в часі бурі, де я скрився. Хтось із прогульковців підніс кілька зерният граду, що почав падати, а гуцул, як не крикне: „Нащо ви бурю в руки берете? Хочете сюди на нас нещастя стягнути?! Киньте!“ Ми розсілися над озером і відпочиваємо.

Скортіло когось кинути камінцем. Не долетів; за далеко звідси. „Ану, хто докине?“ І

сою. Вкінці виложив присутнім головні завдання УВО і візвав польське громадянство до відповідного спротиву.

Щоби збільшити польський стан посідання на східно-галицьких теренах — читаємо у звіті з цього віча у „Дзєннику Польскім" з 24. ц. м. — секретаріят порозуміння зорганізував кілька польських станиць у скалатському повіті і в найближчому часі відкриє ще кілька станиць у збаразькому повіті. Щоби зібрати відповідні фонди секретаріят порозуміння започаткував створення „кресового" фонду оподатковуючи кожного „кресового" поляка на створення промислових і торговельних варстатів. У дискусії всі промовці домагалися ще більшої опіки держави ніж дотепер і зміцнення польщини. Торкаючись жидівської проблеми промовці виступили проти методи розвязки цього питання при помочі палки і петарди. Відповідні резолюції, що їх приняли на вічу, передали відповідним чинникам.

„Дзєннік Польскі" пише, що на вічу було коло 800 поляків з Тернополя і тернопільського повіту. Слід згадати, що „Дзєннік Польскі" та інша польська преса накликає поляків, щоби протиставилися плебісцитовій акції українців і внесли з кожного села відповідну кількість польських деклярацій за залишенням школи з польською викладовою мовою.

Єдиною гідною відповіддю на цю нову хвилю протиукраїнської акції повинно бути поглиблення праці на всіх ділянках життя. Одночасно всі батьки-українці, які мають діти у школах, повинні внести деклярації з домаганням привернення шкіл з українською викладовою мовою.

——о——

З польських справ.

УРЯД ПРЕМ. СКЛАДКОВСЬКОГО СТРІНУТЬ НЕСПОДІВАНКИ В СОЙМІ.

Перше засідання сойму відбудеться вже найближчого тижня. Політичні кола сподіються, що уряд прем. Складковського стрінеться з поважними трудношами і несподіванками в соймі. Одною з таких справ буде звіт комісії, що провірювала діяльність державних підприємств. Кажуть, що уряд не оголосить звіту комісії друком і тому господарські сфери дуже невдоволені. Цю справу видвигнуть у соймі. Далі кружляють поголоски, що на замку відбудуться наради у справі меморіялу П. П. С. Якщо урядові чинники згодяться на зміну виборчої ординації прем. Складковський зложить відповідну заяву в соймі ще перед експозе віцепрем. Квятковського на господарські теми. Кажуть теж, що новеля до закону про охорону льокаторів візьме під увагу інтереси льокаторів.

почали летіти камінчики. Як хто потрапив у глибшу воду, то озеро наробило такого крику якби там граната вдарила; зробився крутіж, вода прискала на всі боки, озеро шипіло зі злости. Дикі качки вертілися, поринали у воду, але з озера не відлітали.

Вода як чорнило, а при березі червона, як легке вино. А тут кожному за хребтом гаряче, шкіра спітніла. „Ану, ходім скупатися в цім озері!" Жіноцтво запротестувало — боялися, казали, буцімто нема часу. — „Але лише на пять хвилин." — „Ну, нехай! Але лише пять хвилин!" Побігло нас трьох, збігло по каменюках, оброслих високою травою. Швидко роздягаємося, і шубовсть у воду. Вода чудова. Гарнішої купелі не можна собі уявити. А день погідний, гарячий. Плаваємо, вода червоніється на нашій шкірі! І той, що залишився з жінками, тепер сам збіг до води. Поплив поперек озера за доктором зі Софії. Ми оба плавали лише недалеко берега, де ще було видно камінні плити на глибині 2—4 метрів, а там на середині — кажуть — буде яких 20 метрів. — „Таж це насолода!" — договорює доктор. — „Якже можна таку воду минути? Таж то варта з Америки приїхати, щоб тут раз скупатися!" Підлазимо по каменюках догори до стежки, біля кордону і прямо швидко вгору, бо охолоділи в озері.

Нараз чути крик. Біжимо туди. Доктор сидить під каменем, держиться за ногу і „вие" з болю. Но, — думаю — певно упав і зломав ногу. Він держиться за ногу і йойкає. Показалося, що його зловив сильний корч. Довго розтирав.

— А якби так на озері був вас зловив цей корч?

— Та що ви, я і без ніг плаваю. В Чорному Морі у Варні не таке нераз було!

(Докінчення буде).

Нові „панславісти" при праці.

Пишуть нам з Варшави:

Славетна „Конфедерація Млодих" під проводом сина б. галицького намісника Я. Бобжинського, хоче у своїй „перестаріло-модерній ідеольогії" під одною трикольоровою еґідою зеднати три народи: український, білоруський і польський та створити „моцарствову Польщу".

Дивні ці панове. Голова ред. Чарнецький не освоївся ще з термінольоґією. У нього український і руський — це все одно. Не признає він меншин у Польщі, бо це „один народ спільної історії".

По рефераті заблуканого білорусина Петра Ластувки на тему „Дороги польсько-білоруського зближення" всі зібрані розпинались за білоруським народом. Плакали над ним, бо державна адміністрація не позволяє йому плекати національних ідеалів. А це терен, це, як каже п. Бобжинський, „Пємонт оборони перед заливом большевизму та німецького „Дранг нах Остен". Цікаві концепції.

Заблуканий білорусин-інтеліґент, відірваний від білоруської кольонії у Варшаві, що числить дві тисячі людей, шукає тут рятунку для свого народу. Та не знати, чого шукають тут два українці, екстеольоґи станиславівської семинації (О. С. і З. Л.)?

З українського життя у Варшаві.

ХРАМОВЕ СВЯТО У ГРЕКО-КАТ. ЦЕРКВІ.

На храмовому святі у гр.-кат. василіянській церкві у Варшаві, відбулася 14. XI. ц. р. врочиста архиєрейська Служба Божа при участі Преосв. Й. Коциловського. На святі був і папський нунцій.

СТУДЕНТСТВО ВАРШАВИ ГЕРОЯМ.

В новій гарній домівці уладила Українська Студ. Громада у Варшаві академію Базару в дні 21. ц. м. Студентство та горстка старших прихильників Громади заповнили салю.

„Коли ви вмірали...", муж. хору та реферат п. Пеленського гарно настроїли публику. П. Базарко віддеклямував уривок з „Геї" Самійленка. В супроводі бандури співав народні думи інж. Теліга. Зокрема гарний був сольовий виступ д-ра В. Тисяка („Ой вербо, вербо", „Ой, Морозе, Морозенку", „Дума про Нечая"). Йому акомпаніювала п. Оробцівна. Могутнє „Ще не вмерла" закінчило свято.

Тяжко зрозуміти, але Покуття без дров!

Пишуть нам:

Треба наперед ствердити, що ціле Покуття припирає від півдня до Карпат, в котрих від найдавніших часів ліси забезпечували все населення опаловим деревом. Треба було журитися ріжними справами, але коли йшло про дрова, кожний мешканець міста чи села на Покутті міг бути все спокійний, бо дрова були всюди і в довільній скількости, коли лише були гроші.

Незрозуміле і нічим неоправдане явище настало головно цього року. **Від 3—4 місяців села без дров.** Нічого не помагають слушні і людські вимоги, що чейже села потребують опалу, що там живуть люди, котрі люблять мешкати в теплій хаті так, як у місті, нпр. у Львові чи у Варшаві, що села платять за дрова, що вкінці це явище дотепер небувале. Нічого на жаль, не помагають слушні людські вимоги, бо — річ природна — хто сидить у теплім, не розуміє, що сидіти в зимнім є річчю неможливою.

А коли взяти холоднокровно на увагу, що село в першій мірі двигає на своїх плечах ріжного роду видні і невидні, слушні і менше слушні тягарі в ріжних формах, то хіба кожний, що повинен це зрозуміти, без дискусії зрозуміє, що достава дров для Покуття у зимі стає тепер справою першорядної ваги. Технічними недомаганнями й обіцянками в безконечність села годувати не можна. Треба час до часу увійти в положення без дров і кермуватись почуттям справедливости та людського достоїнства.

Отсею дорогою подаємо це до відома відповідної влади і сподіємося, що **в найкоротшому часі справа достави дров буде наладнана** так, що кожний мешканець села на Покутті могтиме за гроші купити.

На конференції 9-ох.

На вчорашньому засіданні конференції 9-ох затвердили проект звіту, зложений з 11-ох параграфів за винятком 9-го, який стверджує, що з огляду на розбіжність у поглядах з японським урядом, конференція не може дальше вести своїх праць. Завтра (середа), як делегати Китаю і Норвегії дістануть інструкції від своїх урядів, конференція розгляне проект заяви.

ЯПОНІЯ І МІЖНАРОДНЯ СМУГА У ШАНГАЮ.

Японські урядові кола домагаються контролі над адміністрацією, поштою та митними органами у міжнародній смузі Шангаю. Своє домагання мотивують вони тим, що: 1) митні уряди в Шангаю правно і фактично стали власністю Китаю; 2) вони належали довший час до Англії, та це не годиться з пактом 9-ох; 3) те саме відноситься до шангайської пошти й адміністрації.

У Льондоні підкреслюють, що великодержави не можуть допустити до нарушення своїх прав у Шангаю.

ЗНИЖКА НА НЮЙОРСЬКІЙ БІРЖІ.

На нюйорській біржі спали вчора поважно біржеві курси. Деякі акції спали до висоти, не нотованої від 2 ох літ, зокрема акції металюргічних заведень.

ЗМЕНШЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Як виходить з оголошених урядових статистик, між 15. вереснем і 15. жовтнем спала промислова продукція Злучених Держав. 80.000 робітників утратило працю.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Позички для селян з оборотового фонду

РІЛЬНОЇ РЕФОРМИ.

Важка господарська скрута довела до того, що селянин мусів припинити сплату своїх довгів на якийсь час користаючи з постанов віддовженевого закону, щоб зберегти свої варстати перед повною руїною. Наслідок такий, що банки замкнули майже зовсім довгоречинцевий кредит для селян на те, що їх капітали покликуючись на те, що їх капітали заморожені віддовженевими законами для хліборобів. У цій аномалії повинні зарадити державні банки, зокрема Державний Рільний Банк, що мають до своєї диспозиції доволі великі капітали. Цей банк дійсно підпомагає довгоречинцевим кредитом, але польських селян, зокрема фінансує цілу кольонізаційну акцію. На цю кольонізаційну акцію призначений оборотовий фонд рільної реформи, що ним завідує Державний Рільний Банк. У справі позичок з цього оборотового фонду видав міністр хліборобства новий виконний розпорядок (Дєнник Законів з 5. листопада ц. р. ч. 77 поз. 556). Подаємо важніші постанови цього розпорядку, щоб і наші селяни робили всі можливі заходи у справі виєднання довгоречинцевих позичок.

Отже новий розпорядок постановляє, що позички оборотового фонду можна давати: 1) **учасникам комасації грунтів**, власникам грунтів, які заміняли свої грунти замість комасації та особам, які продали землю власникам карловатих господарств, обнятих комасацією і перейшли на господарства, положені поза простором комасації; 2) особам, **які купили наділи з парцеляції державної землі** та військовим кольоністам — з виключенням позичок на купно землі; 3) **особам які купили землю з парцеляції** недержавної землі і **власникам карловатих господарств, які купили землю**, хочби не з парцеляції, **на** доповнення карловатих господарств; 4) б. **довголітнім арендарям** та дрібним арендарям і ужитковцям, які купують землю на основі закону про увласнення та викупно арендованої землі. Позички на придбання землі не можуть перевищити половини оціночної вартости придбаної землі. Ця законна норма не торкається військових осадників, інвалідів польської армії, добровольців ні фільварчної служби, що тратять працю у звязку з парцеляцією, бо їм можна дати (і дають!) позички на придбання землі до 90% оціночної вартости придбаної землі. Далі загальна сума позичок з оборот. фонду не може перевищити: для учасників комасації — 50% оціночної вартости землі; для фільварчної служби, військових осадників та інвалідів 100% землі, для інших довжників — 75% оціночної вартости землі. Одначе міністр хліборобства може дозволити, щоб висота позички з оборотового фонду сягала до 100% вартости землі і будинків довжників. Ці позички забезпечується засадничо на першому місці гіпотеки господарства довжника або на його іншій нерухомости. За позичку повинні ручити щонайменше дві маєтково відповідальні особи за позичку до 750 зол. може ручити одна особа. **Позички з оборотового фонду сплачує довжник піврічними сплатами — 1. квітня і 1. жовтня кожного року та платить 3% річно.** Розпорядок допускає сплату позичок у 8-ох, 16-ох, 31-ім, 36-ох і 41-ім роках, а конверсійні позички навіть у 60-ох роках. Сплати **позичок без гіпотечної забезпеки** сплачується раз на рік — 1. жовтня. Крім того міністр хліборобства може обнизити ще відсотки позичок і зовсім відписати амортизаційні сплати позички. До часу сплати позички довжник не може свого господарства без дозволу уряду ні продавати, ні арендувати ні віддавати в уживання. Несплачена сума позички є негайно вимагальна, якщо: 1) довжник не заплатить двох чергових амортизаційних сплат; 2) продасть, виарендує або віддасть в уживання своє господарство; 3) не використає позички на ту ціль, на яку йому її признано; 4) не обезпечиться від вогню, 5) не управильнить гіпотеки свого господарства, 6) проти довжника ведуть екзекуцію з нерухомости. Позички дає, устійнює речинці сплати і признає полекші, при їх сплаті — Рільний Банк. Подання до цього Банку у справі позички з оборотового фонду треба вносити через староство, що переводить теж оцінку вартости грунту довжника у звязку з позичкою. На випадок неврожаю, пожежі або іншого стихійного нещастя, смерти, тяжкої недуги довжника або единого кормителя родини і т. п. Рільний Банк може на внесок довжника признати йому полекші, відсуваючи амортизаційні сплати на 5 років або відсунути платність чергових сплат. Цей розпорядок обовязує від 12. грудня ц. р.

Отже згадані умовини довгоречинцевих позичок з оборотового фонду повинні використати ті наші селяни, яким розпорядок дає право до позичок, щоби добре загосподарити свій варстат праці. Про всі перешкоди від адміністраційної влади селяни повинні повідомляти наших послів, щоб вони могли інтервенювати в цій справі у відповідних чинників.

—o—

ЧИ ПРИЗНАЮТЬ ПОЛЕКШІ ПРИ ВИКУПНІ ПРОМИСЛОВИХ СВІДОЦТВ?

Хоч уже зближається кінець року і власники підприємств обовязані викупити до кінця грудня ц. р. промислові свідоцтва на 1938 р., міністерство скарбу не видало ніякого обіжника до скрабових палат у цій преважній справі. Тому торговельно-промислова палата, що домагається продовження на 1938 р. важности обіжника міністерства скарбу з 27. листопада 1936 р. про полекші при викупні промислових свідоцтв на 1937 р., висунула такі домагання:

1) Дозволити підприємствам товарової торговлі II. категорії, на викупно в 1938 р. промислового свідоцтва III. кат., якщо висота устійненого на 1936 рік обороту не перевищала 50.000 зол. або — якщо підприємство буде урухомлене в 1938 р. без огляду на зовнішні риси даного підприємства. 2) Звільнити від обовязку викупна промислового свідоцтва підприємства товарової торговлі, що їх оборот у 1937 р. не перевищив 5.000 зол. 3) Дозволити на ведення на основі піврічного промислового свідоцтва I. торговельної кат. підприємства професійного скупу курячих яєць, піря і пуху на експорт при сумі скупу від 700.000 до 1.000.000 зол. 4) Дозволити вести на основі промислового свідоцтва II. торговельної категорії підприємств професійний скуп на експорт при сумі скупу від 100.000 до 700.000 зол. 5) Дозволити вести на основі піврічного промислового свідоцтва II. торговельної категорії бюра торговельного посередництва, якщо висота устійнених на 1936 р. оборотів (провізії) не перевищає 12.000 зол. 6) Дозволити вести на основі піврічного промислового свідоцтва категорії II. 6. особисті промислові заняття професійного посередництва, якщо висота оборотів на 1936 рік, не перевищує 7.000 зол. 7) Дозволити підприємствам лісних вирубів, зачислених до категорій III., IV., V. і VI. промислових свідоцтв вести підприємства на основі піврічного свідоцтва, якщо заробіткові чинности підприємства кінчаться перед 1. липнем 1938 р.

—o—

ОХОРОНА МІНІМАЛЬНИХ ЗАРОБІТНІХ ПЛАТЕНЬ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Недавнє рішення Найвищого Суду Злучених Держав, яким підтримано важність закону про мінімальну робітничу заплату стейту Вашингтон, причинилось до того, що багато стейтів знову думають над того роду законами. За перших шість місяців 1937 р. стейти Арізона, Невада, Оклягома і Пенсильвенія приняли нові закони про мінімальну платню, а Массечусетс, Ню Йорк і сім інших стейтів відновили свої старі дотичні закони.

Під цю пору, у двацять чотирьох стейтах істнують закони про мінімальну заплату. Оклягома це єдиний стейт, де закон відноситься до дорослих мужчин і до малолітніх. У всіх інших стейтах закони торкаються тільки робітниць і малолітків.

За винятком стейтів Аркенсо, Невади, Савт Дакоти і також Порто Ріко, де мінімальна заплата означена законом, закони передбачують головно основання відповідного товариства для досліду потреб та роблення припоручень до комісії чи іншої установи, уповажненої доглядати над виконуванням закону, — про мінімальну плату, що повинна бути заведена в деяких промислах.

У Каліфорнії мінімальна заплата торкається жінок та дівчат до 21 року життя, а хлопців до 18 року; при всіх роботах і в торговлі. Платничі ради з представників від підприємців і робітників поручають мінімальні заплати, що мусять вистачати на відповідне утримання, охорону здоровля та вигоди робітників. Індустріяльні комісії добробуту з пятьох членів завідують цими справами, згідно із законними постановами. Відмова підприємця піддатись законам вважається проступком, а робітникові прислуговує право дістати назад залеглі платні разом із коштами.

У Ню Йорку теж закон обовязує жінок та малолітніх обох полів, а висоту платень доручають платничі ради, до яких входять представники робітників і працедавців. Законами завідують дивізії мінімальної заплати під наглядом стейтового Департаменту Праці.

ЗМІНА ДЕВІЗОВИХ ПОСТАНОВ.

Міністр скарбу видав виконний розпорядок (Дєнник Законів ч. 79) до ст. 15. декрету президента з 26. квітня 1936 р. у справі грошевого обороту з закордоном та обороту закордонними і красвими платними засобами. На основі цього розпорядку не треба дозволу девізової комісії на висилку за кордон платничих засобів, якщо їх висилається через Банк Польскі або девізовий банк: 1) на заплату позичок, що їх затягнули особи, що замешкують у Польщі, від чужинців по день 18. листопада ц. р., 2) на заплату відсотків від таких позичок. Далі платничі засоби можна висилати за кордон без дозволу девізової комісії під умовиною, що: 1) відсотки від такої позички не перевищають дисконтової стопи Банку Польского для дисконта векслів у золотих і відсотки обчислюється не частіше ніж раз на 3 місяці; 2) позичкова сума вплинула до краю з закордону у закордонних платних засобах, що їх до 7-ох днів відпродасть довжник Банкові Польскому або девізовому банкові; 3) довжник зголосить Банкові Польскому або девізовому банкові всі умовини позички та висоту відсотків. Якщо речинця звороту позички не означено заздалегідь і позичку слід сплатити негайно по її виповідженні — довжник обовязаний зголосити згаданому банкові речинець платности позички; 4) позичку і відсотки сплачується згідно з оголошеними умовинами. Далі на сплату позички можна вислати лише закордонні платні засоби в тій валюті, в якій довжник відпродав позичкову суму. Їх можна вислати закордон найвище на 7 днів перед речинцем звороту позички або вимагальности відсотків. Ці речинці устійнені на основі умовин позички. Девізова комісія має право контролі над виконуванням постанов цього розпорядку.

Сторінка без політики.

ЩО МОЖЕ КОХАННЯ.

СУМНА ІСТОРІЯ АКТОРКИ З КАСІНО ДЕ ПАРІ

Від довшого часу виступала на дошках славного, париського ревіового театру Касіно де Парі Зузанна Флебоа. Вона стала доволі швидко темою розмов вибагливої публики, як зірка, що ненадійно заблисла на театральному овиді.

АКТОРКА З ПОСТАТЮ ВЕНЕРИ.

Ця акторка не співала й не танцювала. Її виступ полягав на тому, щоб появлятися серед герльсів у малощо не Евиному одязі й чарувати усіх своєю незвичайною вродою. Вона була справді така гарна, що захопила своєю красою мало що не всіх мужчин у Парижі. Тому й не дивниця, що кожного вечора публика тиснулася до каси кабарету, щоби побачити ідеальну постать Зузанни Флебоа, яка могла рівнятися з Мільонською Венерою, що її статуя стоїть у Люврі.

НЕСАМОВИТА ЗНАХІДКА

Кілька днів тому париська преса принесла сензацію: Славна Зузанна Флебоа покінчила самогубством. Найшли її в ліску під Парижем. Лежала там, втративши память. Заки привезли її до лічниці, Зузанна вже не жила. Кілька пастильок вероналю зробило своє...

Ясна річ, що тамошні репортери мерщій зацікавилися тією справою і при цій нагоді вийшла наверх сумна історія вродливої акторки, навіяна зворушливим подихом романтичного кохання.

БІДНА ДІВЧИНА І МРІЯНИК — ВОЛОЦЮГА.

Зузанна Флебоа була донькою крамарки, яка мала малу крамницю товарів першої потреби на одному з передмість Парижа.

Коли вона мала вісімнацять літ, дісталася до Касіно де Парі, як статистка, за що платили їй по три франки за вечір. Один із режисерів звернув дуже скоро увагу на її непересічну вроду та спробував показати її на сцені в стилевих декораціях на тлі цілого ансамблю танцюристок. Її точка мала дуже великий успіх і тоді управа театру негайно списала з Зузанною умову. На основі тої умови мала вона що вечора виступати за розмірно малу гажу. Управа використала просто несвідомість і наївність дівчини, і черпала з її виступів великі доходи. Зузанна була дуже вдоволена, що може працюючи, помагати своїй матері. Від наймолодших літ мала вона приятеля, з яким провела свої дитячі літа, відтак молодечі. Поза своїм улюбленим ровесником не бачила вона світа Божого. Петро був мрійником: він мандрував цілими днями по вулицях Парижа й завжди зводився надією, що стане великим поетом. Проте радо користав із грошевої підмоги своєї любки, яка своїм скромним заробітком ділилася з ним і з матірю. Автім вони мали небаром одружитись.

ПРИВАБЛИВА НАМОВА.

Коли Зузанна стала театральною атракцією надсеквансько̂ї столиці окружив її гурт звеличників. Одначе їм не повезло: акторка була недоступна й ніхто не міг почванитись, що добув її прихильність.

Найбільше надскакував їй французький аристократ, граф д'Артоа. Довгими тижнями манив її рожевими плянами на будуче, майном, яке мало стати її власністю, та знаменитою товариською позицією. Він мав справді чесний замір одружитися з Зузанною Флебоа.

Колиж красуня розказала про все своїй матері, вона стала зі свого боку намовляти доньку, щоб не цуралася щастя, яке само їй тиснулось у жменю. Зузанна довго роздумувала, плакала, врешті зимна розвага перемогла. Коли ще в додатку її коханий сам заявив, що не хоче мати відтак докорів совісти і не стане їй на дорозі до щастя, вона, хоч, дуже нерішуче, погодилась вийти за графа. Відбулося довгеє й незвичайно спочутливе прощання і небаром в одній із церков Парижа мало відбутись вінчання Зузанни Флебоа з графом д'Артоа.

ЖАХЛИВА ЗВІСТКА.

Чим ближчий був день вінчання, тим Зузанна ставала сумніша. Колиж урешті прийшов той день, бідна Зузанна не видержала. Коли аристократичний суджений прибув люксусовим автом по Зузанну до віллі, в якій вона від кількох тижнів мешкала, щоб завезти її до церкви, застав порожню кімнату. На столику лежала карточка, в якій Зузанна повідомила графа, що прийшла врешті до висновку, що не зуміє жити без Петра — свого коханого — й що вертається до нього.

Як згодом виявилось, Зузанна відшукала свого давнього любчика, тільки вже... жонатого. Петро, розставшись із Зузанною, вженився із старшою за себе, але й багатшою вдовою, покидаючи професію мрійника й „великого поета".

Цього удару Зузанна не пережила...

——о——

Вальс трьох королів.

Королівський баль у Букінгемській палаті.

В середу 17. ц. м. відбувся в Букінгемській палаті двірський баль в честь бельгійського короля. На тому балю замісць смичкової орхестри, грав перший раз джез під управою Дальтона Маршала. На баль було запрошених приблизно півтора тисячі гостей, які дожидаючи королівського виходу, стояли в балевій салі, якої середина була обгороджена шовковим шнуром.

В 11. год. вечором з внутрішних кімнат вийшла процесія: на переді йшов бельгійський король, який вів попід руку королеву Єлисавету, за ним король Юрій, королева Мері, грецький король та інші.

Коли орхестра заграла, бельгійський король обійшов у танці з королевою Єлисаветою двічі середину салі. За третім разом до них прилучився і король Юрій III., який танцював із своєю сестрою, княжною Мері. Оті пари танцювали приблизно 20 хвилин. Щойно після королівського танцю зняли шовковий шнур і всі гості почали гуляти.

Фокстрот і вальс.

Пані були на тому двірському балі у [illegible]ових сукнях. Добір кольорів залишили пані до вибору, хоч досі були спеціяльні приписи що до двірських суконь. Мужчини мусіли піти на уступки двірському церемоніялові. Вони виступили в червоних фраках, чорних коротких штанах, чорних шовкових підвязках і в чорних лакерах.

На балі гуляли вальса, фокстрота і він степа, одначе румба і танго все ще таки мають заборонений вступ на королівський двір. Королева воліє танцювати вальса, король любується в модних шлягерах із найновіших фільм.

Гарні пані.

Пані прийшли на баль одягнені здебільша в білих, срібних або золотистих сукнях. Загальну увагу звертала на себе прегарна дочка льорда Астора, леді Вілягбі де Кресті в сукні з темно-синьої лями із золотим жакетиком. Найчастіше танцювала вона з королем Леопольдом. Також п-і Черчіль, жінка визначного політика мала на собі синю вузько - облислу сукню мережену на шиї золотими рисками. Княжна Портлянду зявилась у сатиновій сукні й у високій брилянтовій короні. Вона носила на плечах так, як і багато інших пань шаль з тюлю і квіти при поясі.

Королева запросила на баль багато молодих панянок, дочок англійських аристократів, які дебютували на тому балі. Найбільше танцював із тими дебютанками грецький король. Якщо вірити, що він приїхав до Льондону шукати жінки, то мабуть можна знайти кандидатку на королеву між 15 танцюристками.

Двобій королев краси в 1888 р.

Весною 1888 р. управа бельгійського живця в Спа впала на дуже рисковну й досі непрактиковану думку уладити цікаву рекляму: При помочі часописів оголосила вона конкурс на вибір найкращої жінки світа. Переведення такої імпрези коштувало чимало гроша. Тодішні кандидатки на „міс світа" мали переслати до організаторів конкурсу свої знимки, з яких судді вибрали 138 жінок.

Комітет запевнив кандидаткам на королеву красунь кошти подорожі й побуту в живці, і навіть в деяких особливих випадках, які заслугували на виріжнення, зобовязався своїм коштом доповнити тоалету.

Ціла імпреза пожерла загально круглу суму 300.000 франків, проте ціла калькуляція організаторам високо оплатилася.

В день можна було кандидаткам виходити на місто, густо прислонивши лице, вечором засідали вони гуртом на трибуні в кураційному сальоні. Саме так відбувалися вступні вибори. В склад жюрі входили адвокати, лікарі, малярі, різьбарі та представники аристократії.

Слід відмітити, що більшість тодішніх кандидаток на королевих красунь творили мужатки, яким тодішній „кодекс моральности" признавав куди більше свободи, як дівчатам.

Врешті по кількох тижнях прийшов рішальний день. Було то 30. вересня 1888. р. Зпоміж 138 змагунок покликали до кінцевого конкурсу 40 жінок. Інші теж могли не відмовити собі приємности взяти участь у святі; тому всі зявилися на прибраній і яскраво освітленій, балетовій салі „Европейського Готелю".

В год. 10-ій вечором увійшов на салю конкурсовий суд, заповіджений окремими окличниками. Серед гробової тиші предсідник оголосив присуд чи пак рішення жюрі. Першу нагороду в сумі 6.000 франків признали Берті Сукарес, 18-літній креольці з Гваделюпи. Була вона білявка з вогнистими очима.

Коли барон де Месніль, предсідник суду, проголосив рішення, чотири невідзначені красуні зімліли, зате пята плюнула „королевій" в лице, кинула на неї і звела з Бертою Сукарес завзяту боротьбу. Підчас тої боротьби змагунки вживали дуже небезпечної зброї: гострих нігтів.

Закукурічених красунь розділили „окличники", повбирані в середневічний одяг.

Так закінчився перший конкурс краси, майже пів століття тому.

——о——

СУПЕРНИЦТВО РАДІЯ З ЧАСОПИСАМИ

Синдакат французьких журналістів рішив повести акцію проти конкуренції, яку робить пресі тепер радіо. Париські стації надають кілька разів денно останні вістки, яких часописи з технічних причин не можуть подавати в такому самому темпі. Тому теж інтереси часописів на тому сильно терплять.

На засіданню, присвяченому спеціяльно тій справі синдикат рішив звернутися до влади з окремим письмом. У тому письмі звернуть увагу уряду, що часописи й так переживають важкий час у звязку з доріжнею паперу, підвищенням платень робітникам і т. д.

Париські видавці й журналісти домагаються, щоб припинити постійну передачу останніх вісток і обмежити їх тільки до деяких, точно визначених годин. Час радіопередачі повинен бути так устійнений, щоб часописи мали змогу подати всі вістки швидше від радія. Значить, не можна допустити до надачі останніх вісток тоді, коли, скажім, виходять вечірні видання часописів.

Новини польської політичної літератури.

II.

Адольф Бохенський: „ПОМІЖ НІМЕЧЧИНОЮ І РОСІЄЮ.

З нагоди появи тієї книжки польська преса писала, що це наукове та ідеольогічне обґрунтування політики Бека. І хоч А. Бохенський в одному місці пише, що ця політика „одиноко можлива і притомна політика Польщі", то проте, на нашу думку, погляд польської преси надто актуалізує працю Адольфа Бохенського. Він більше незалежний від біжучих справ у ставленні своєї схеми. Його засновком, очевидною аксіомою, з якої льогічно лише робить він потім свої висновки, це географічне положення Польщі — поміж Німеччиною і Росією. Колиж його висновки покриваються з сьогоднішньою політикою Бека, то це доказує лише те, що цю політику диктує теж географічне положення держави і що Польща, коли і в майбутньому захоче вести реальну закордонну політику, буде вести ...політику Бека.

Безперечною заслугою А. Бохенського це вібрання справді цікавого доказового матеріялу, головно з дипльоматичної історії. Тут він справжній ерудит, ба навіть мистець. Його аргументація краща від т. зв. професорської ерудиції обвантаженої цитатами, при чому орудує величезним фактичним ілюстраційним матеріялом. Це подано у блискучій, навіть блискотливій формі. Бохенський першорядний аналітик, оригінальний, іноді парадоксальний, полеміст. Заризикуємо твердження, що ледви чи в польській політичній літературі (сьогодні здебільша мемуаристичній), назагал неглибокій і однобічній), можна поднбати подібну — щодо глибини оригінальности аргументації — працю, як дав її Бохенський.

Та, чому ми зарахували його до школи „українстів"? Безперечно праця „Поміж Німеччиною і Росією" не має лише української тематики, як нпр. „Грунвальд чи Пилавці" Бончковського. Та проте українська проблема це тут один з основних елементів схеми Бохенського. Це висновок, який льогічно випливає з засновку, що закордонна політика Польщі повинна зберегти і забезпечити на будуче територіяльну її цілість, загрожену природною ескпанзією обох її могутніх сусідів.

Його ланцюг міркувань такий: найбільшою катастрофою і смертельною загрозою для незалежности польської держави це можливість коаліції Росії з Німеччиною. І навпаки, найвигідніший для неї стан — це стан більшого або меншого напруження поміж цими обома державами. Порозуміння Німеччини (Прусії) і Росії довело колись до упадку Польщі, конфлікт до її недавньої реституції. Таким чином піддержування російсько-німецького антагонізму можна би назвати найкращою закордонною політикою Польщі. Однак цей антагонізм, сьогодні гострий, не є вічний. Саме навпаки. Історія доказує, що істнувала все тенденція до порозуміння між Німеччиною і Росією і що ця тенденція є — з дальшої перспективи — постійна. Виходить, що Польща повинна шукати за іншим каноном своєї закордонної політики. Ним є: лише повна ліквідація або німецької або російської небезпеки охоронить Польщу раз на завсіди перед грізними наслідками союзу обох держав. Однак тому, що поділ Німеччини, як суперечний з історичним розвитком і з рішальною сьогодні для цього розвитку національною ідеєю, неможливий — треба шукати іншого виходу. Треба змагати до поділу Росії . Змагання до створення і збереження на східних кордонах Польщі максимальної кількости менших державних творів — підносить Бохенський до головної засади польської державної політики. І цю засаду робить він одною з тез своєї польської доктрини Монро".

Ось тут доходимо до засадничої ідеї польської школи „українстів", до „прометейського пляну". Його признає теж Бохенський. Совіти, на його думку, це „хора людина" Европи XX. ст. Колись у XIX. ст., такою „хорою людиною" була Туреччина. Сьогодні нею є Совіти і — Чехословаччина. Польська політична думка повинна викристалізувати собі у відношенні до процесу розпаду цих обох держав якусь одначену політичну доктрину, до якої привикувалаб своє громадянство та пристосовувалаб до неї свою закордонну політику. Супроти европейського Сходу такою ідеєю могла би бути „прометейська", себто ідея активної участи Польщі у визвольних змаганнях народів поневолених Росією. Одначе Адольф Бохенський рішуче застерігається, що це змагання не може означати нападу на Росію і відобрання від неї України

На жаль, недостача місця не дозволяє нам зайнятись найцікавішою для нас частиною публікації Бохенського, яка має наголовок „Перспективи української незалежности". Бохенський дуже цікаво аналізує „елементи української закордонної політики" (майбутньої української держави), внутрішню політику Польщі у відношенні до її української меншини — на випадок повстання української держави, державні взаємини Польщі й України, врешті федеративні можливости обох державних творів. А проте не можемо не згадати про кілька думок п. Бохенського, як саме оправдати нашу високу думку про його політичний розум і публіцистичний хист. Бохенський радить польській державній політиці залишити сокальський кордон і навпаки змагати до якнайбільшого психічного зближення між Сх. Галичиною і Волинню. Саме в інтересі Польщі є психічне віддалювання її східних окраїн від совітської України, отже наближування їх до західної Европи. Волинь, яка є нині ближча совітської України ніж Галичини, треба наблизити психічно до Галичини. Отже треба зліквідувати, а не підтримувати сокальський кордон. Таким робом наступить уніфікація українців на окраїнах Польщі і разом з цим уніфікація та поглиблення ріжниць, які сьогодні поміж придніпрянськими і наддністрянськими українцями істнують. Ті ріжниці лежать в інтересі Польщі, бо вони станутьповажним атутом у майбутній польсько-українській грі на випадок повстання української Держави, чи якоїсь польсько-української державної федерації.

Другою оригінальною думкою Б. в цьому розділі є думка про зайві побоювання, що відношення української меншини до польської держави погіршиться, на випадок повстання української Держави. Державної втрати з цього приводу Польща мати не буде, — каже Б. — бо вже не можна подумати гіршого відношення українців до Польщі, як є воно сьогодні... Врешті думка, що про приналежність окраїн до Польщі рішатиме все лише її сила, а не національний склад тих окраїн. І тому Бохенський дивується (аналізуючи справу польонізації), як „сила держави може зрости, коли вона перенесе якусь скількість мазурських хлопів з околиць Ряшева до околиць Золочева".

І ми дивуємося теж...

Засадничими для схеми закордонної польської політики є в „українській" частині публікації дві думки: 1) повстання української Держави матиме для Польщі все корисний наслідок тому, що на сході повстане одночасно кілька державних організмів, які разом з Росією, будуть себе взаємно поборювати, отже свої сили невтралізувати; 2) повстання української Держави зробить неможливою загрозу рос.-німецької коаліції. Тут байдужою є справа добрих чи злих взаємин Польщі з Україною і Росією. Засадничим буде момент постійної можливости двох комбінацій. Найбільш правдоподібною комбінацією він уважає польсько-російсько-французьке порозуміння проти українсько-німецького. Менш правдоподібним передбачує бльок українсько-польський, але ще менш імовірним порозуміння російсько-українське. Цю останню можливість пропонує Б. зневтралізувати утворенням незалежної Білоруси. Тоді відпаде раз на все можливість польсько-російського антагонізму через те, що обі держави не матимуть спільних кордонів.

Ось так ту у найзагальнішому скороченні подали ту частину польської закордонно-політичної схеми А. Бохенського, яка торкається взаємин Польщі й України, як самостійних державних творів. Треба признати, що Б. в цій схемі взяв під увагу теж і польсько-українське питання на сьогоднішніх східних окраїнах Польщі. Треба теж признати, що тут Бохенський більш послідовний, оригінальний і реальний ніж інші українсті. Коли польська преса називає його ідеольогом політики Бека, то з рівним правом моглаб його назвати ідеольогом федеративної думки, яку приписують марш. Пілсудському. „Ахілева пята" цілої школи українстів, якою є теперішне українсько-польське питання в аспекті „прометейської" ідеї, є також у Бохенського, хоч може трудніше в неї поцілити ніж нпр. у Бончковського. Вона на нашу думку, в тому місці міркувань Бохенського, де він каже, що принадежність окраїн до Польщі залежить лише від сили польської держави. Тай ми спитаємо: Чи теперішня політика польського міністерства внутрішних справ не перекреслює політики міністерства закордонних справ?! Чи внутрішні національні відносини в державі не обтяжують її оборонного потенціялу? Бо невдоволення, комунізм, акти розпуки є саме чинником, який цей потенціял ослаблює. Тут на нашу думку ближчий правди пафос Бончковського, якому привиджується сьогодні тінь Хмельницького, ніж сарказм Бохенського, який іронізує, що гірше на польсько-українському відтинку вже не може бути. На нашу думку на термін „хора людина Европи" складаються не лише трудноші геополітичного положення, устроєвий імпас, внутрішня політика, але й брак змоги згармонізувати свою державну політику з історичними процесами, які рішають про істнування, зріст і упадок народів та держав. Думаємо, що найбільшу трудність у розвязці своїх кардинальних закордонних політичних питань Польща найде у факті істнування в свому державному нутрі одної третини чужонаціонального елементу, якого, скажім, потенціял „чужости" зростає а не маліє. Чи не проситься тут аналіза подібної думки, яку висказав Б. про Німеччину, а саме, що її поділ неможливий з огляду на її національну одноцідність? Отже, чи можлива сила Польщі при її національній неоднородности та при одночасній політиці, яка мобілізує націоналізм непольських народів польської держави проти тієї держави?! Чи не дає це притоки до кристалізації свідомої комуністичної „прометейської" доктрини комінтерну? І хто працює ад узум тієї доктрини?! Меншини самі, чи політика супроти них?!

Цікаво булоб для українців, колиб Адольф Бохенський свій безперечний публіцистичний талант і ерудицію присвятив саме тому відтинкові польської державної політики. У своїй праці „Між Німеччиною і Росією" він майже розвязав питання, яка має бути закордонна політика Польщі, щоб зберегти і забезпечити її державну інтеґральність. З черги жде відповіди питання, яка має бути її внутрішня політика для тієї самої цілі. І — для активности Польщі в реалізації її доктрини Монро змагання до поділу Росії. Та й для переведення цього поділу.

В. К.

КОМПЕТЕНЦІЇ ГУБЕРНАТОРА ЗАКАРПАТТЯ БУДУТЬ ПОШИРЕНІ.

Ужгородська преса повідомляє, що компетенції губернатора Закарпаття будуть поширені, бо до його уряду придільять на днях цілий церковний і цивільний реферат.

—o—

Хто проти кандидата? — Ніхто!

„СВОБОДА ВИБОРІВ" У СССР.

Саме тепер по цілому Совітському Союзі йде передвиборча пропаганда і виставлення кандидатур до найвищих органів СССР, згідно з новою сталінівською „найдемократичнішою в світі" конституцією. Радіо і преса переповнені описами „передвиборчої боротьби".

Зі статтей і резолюцій, видрукованих у найновіших числах московських „Ізвестій" і „Правди", можна бачити, що всі передвиборчі віча, їх ухвали і резолюції давно вже приготовлені на осередках, наперед вироблених інструкцій та програм. Головування на таких зборах дістають особи, призначені згори владою. Виступи промовців все однакові і однаково нудні, разураз повторяються ті фрази про веселе і щасливе життя в СССР, про добробут совітських громадян, про нужду в капіталістичних країнах і т. д.

Кандидати до совітів голосують піднесенням руки. При цьому слідує одне і теж питання предсідника зборів: „Хто проти?" — а потім: „Ніхто. Кандидатура принята одноголосно"... Таким чином на передвиборчих зібраннях в Україні пройшли самі москалі й жиди — кандидати московського центру.

Вже більше місяця йдуть передвиборчі збори, та не було ще ніодного випадку піднесення руки „проти". Не було ані одного вислову незадоволення тим чи іншим кандидатом, або запропонованою резолюцією. Картина вільних виборів у Совітах цілком ясна...

Дк.

—o—

ПРЕТЕНДЕНТ ДО ФРАНЦУСЬКОГО ПРЕСТОЛУ ОСУДЖУЄ „АКСІОН ФРАНСЕЗ".

Претендент до французького престолу князь де Гіз написав манифест, що його мали відчитати на недавніх вчорашніх зборах французьких роялістів у Швайцарії.

У манифесті кн. де Гіз (батько графа Парижа) стверджує м. ін., що політична група „Аксіон Франсез" не репрезентує французького монархізму, бо її методи і доктрини не годяться з традиціями французької монархії. Для „Аксіон Франсез" є це поважний удар.

НЕВДАЧА БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ПОЗИЧКИ „НА ОБОРОНУ КРАЮ".

„Фінансовая Газета" (давня „Економіческая Жизнь") скаржиться, що рати позички „на оборону краю", що її випущено в липні ц. р., впливають поволи. Каси ощадностей дуже зле працюють головно в УССР і в РФССР. До 10. ц. м. вплив рат від міського населення дійшов ледви 40,8%; на селах ще гірше. В деяких округах, як нпр. Молдавській, Інгульській та інших вплачено ледви 1—9% передбачених рат.

ПІСЛЯ ПОВОРОТУ ЛЬОРДА ГАЛІФАКСА.

Льорд Галіфакс вернувся до Льондону і негайно відбув довшу розмову з мін. Іденом. Обговорюючи його візиту, „Фелькішер Беобахтер" стверджує, що темою розмов були актуальні справи міжнародньої політики. Згідно з опінією льондонських кол, Гітлер заявився проти повороту Німеччини до Ліги Націй та підкреслив, що зі своєї сторони не думає ще висувати ніяких конкретних пропозицій, бо очікує від Англії. Якщо ці інформації правдиві, гостина Галіфакса не принесла конкретних і позитивних вислідів.

В париських політичних колах переконані, що розмови Гітлера з Галіфаксом відбулись у приязній атмосфері.

—o—

ЖАНСОН — БЕЛЬГІЙСЬКИМ ПРЕМІЄРОМ?

Бельгійський король приняв нині б. міністра Жансона з християнської демократії. Припускають, що він дістане місію утворити уряд. Тимчасом цієї місії знову піднявся Жансон.

—o—

ПЕРЕД ВИРІШНИМ БОЄМ ЗА НАНКІН.

Райтер повідомляє: Китайці зосереджують поважні сили в околиці Вушуну, щоби стримати похід японців на південь від озера Тайпу. Населення тих сторін евакуовано — треба там сподіватися великої битви.

—o—

ЩЕ НЕ ВИПОВІЛИ ВІЙНИ.

Як подає Домеі, адмірал Суетсуґу, дорадник уряду і б. командант фльоти, відбув нараду з премієром Коное, домагаючись, щоби Японія виповіла формально Китаєві війну.

—o—

НОВИНКИ.

— **Союз Українських Бруттовців і Власників** Нафтових Теренів **„Підойма"** в Дрогобичі скликує **в неділю 28. листопада ц. р. в годині 11-ій в Бориславі в салі Кіна „Кольосеум" віче** в справі проєктованої новелізації нафтового закону. Реферують ВПП. д-р Володимир Ільницький і д-р Петро Гнатів, адвокати в Дрогобичі.

— **Філія Союзу Українок** улаштовує 25. XI. ц. р. Святочні Сходини Базару. Початок год. 7. веч. в домівці при вул. Сикстуській 46. Гостям раді.

— **Господарський показ** п. н. „Телятина та її зужиткування" відбудеться в четвер, 25. ц. м. у клюбі „Нової Хати" й „Труду", Ринок ч. 39. Провадить п. Наталка Гаврих. Початок в 6-ій год. Членам і гостям раді.

— **В Українськім Лікарськім Т-ві** чергові сходини членів у пятницю 26. листопада в год. 7. вечором. На сходинах читатиме д-р Т. Е. Бурачинський свій „Звіт з міжнародного зїзду шпитальництва у Парижі". У суботу, 27. в год. 9. вечором Чайний Вечір у малій салі Лисенка для членів і введених гостей.

— **Ювилейні сходини** членів кооперативи „Пласт" з нагоди 10-ліття її істнування відбудуться в суботу 27. ц. м. в домівці „Української Захоронки" при вул. Городецькій ч. 95. в подвірю. Поч. год. 18.30.

— **Молодь української державної гімназії в Перемишлі** влаштовує в дні 25. ц. м. в гімн. салі святочний концерт у храмовий день патрона свого заведення св. Йосафата. Початок в год. 18.

— **Нові поштові значки**. Дотеперішні поштові 20-сотикові значки сірої барви стягнено з обігу, а на їх місце випущено 20-сотикові значки темно-помаранчевої барви з рисунком воєвідського уряду в Катовицях.

— **Роковини „увільнення Львова"**. В понеділок, 22. ц. м. відбулось у Львові закінчення польських патріотичних маніфестацій з приводу 19-ліття оборони й увільнення Львова. Цим разом маніфестація відбулася без участи військa і зводилась до богослуження та походу комбатантських організацій на вул. Бема, де удекоровано „хрестом оборони Львова" будинок сестер Феліціянок, що був осідком командування „відтинку Бема" підчас листопадових боїв у 1918. р. У звязку з тим відбулося посвячення дому Союзу оборонців Львова при вул. Театинській, засідання Капітули Хреста оборони Львова, зїзд львівських уланів 1918. р. і спеціяльна вистава у Великому Театрі.

— **На польонізацію Борщівщини**. Польська преса стверджує, що акція будови „домуф людових" та „сьвєтліц стшелецкіх" у борщівському повіті поступає невпинно вперед. Розбудові тих домів патронують ТШЛ і Звйонзек стшелецкі. І так: посвячено і віддано до публичного вжитку „доми людові" в Новосільці, Буштині й Пилатківцях. Затягнули під дах будинки в Кривчу Горішнім, Стрілковичах, Ніврі, Пилипівцях, Дзвинячі і Вовківцях-кольонії. Будують доми ТШЛ в Янівці Соняшній, Зелинцях, Заліссю, Бурдяківцях і в самому Борщеві (дім „Гвязди"). Цей дім ще цього року буде відданий до вжитку разом зі „стшелецким домом", який вже накритий бляхою. Одночасно викінчено й посвячено два костели, а то в Бірчанці і Шершенівцях.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Державної Клясової Льотерії впали такі виграші: 100.000 зол. на ч. 42327; 10.000 зол. на ч. 133929; 5.000 зол на ч. 40993, 160574; 2.000 зол. на ч. 35843, 103605; 1.000 зол. на ч. 57006, 75372, 100992, 125003, 156572, 188958; 500 зол. на ч. 58594, 97846, 110361, 146103, 161166, 192975; 400 зол на ч. 14778, 46662, 50296, 58806, 61449, 82421, 137398, 151417, 164501; 250 зол. на ч. 22694, 38885, 62130, 63947, 66254 91109, 94959, 102718, 105168, 115009, 117456, 137155, 143516, 162231.

— **У львівській політехніці** починаються знову від завтра (середа) вправи та рисунки; виклади дальше завішені. В університеті вшехполяки уладили нині „день без жидів".

— **Окупаційний страйк робітників** міських плянтацій у Львові, що протестують проти редукції кільканацятьох осіб, триває дальше. Страйкарі окупують міські теплярні на Зофіївці. Робітники заведення чищення міста зісолідаризувалися з плянтаційними робітниками, при чому зажадали, щоби магістрат признав доріжняний додаток не тільки деяким категоріям громадських робітників, але взагалі всім громадським працівникам. Робітники домагаються, щоби магістрат поладнав їх домагання найдальше до 24. ц. м.

— **Нагорода вчителів за надчислові години**. Вища шкільна влада означила цю нагороду на 12 зол. місячно за кожну годину надчислової праці. Розпорядок торкається вчителів фахових шкіл з вимаганим науковим цензусом.

— **Поліційні побої перед судом**. Перед стрийським окружним судом на виїздовій сесії в Болехові станув командант поліційної станиці в Соколові з 4-ма іншими поліцаями тої станиці під замітом надужиття влади: прокуратор закидує їм, що вони побоями вимушували зізнання від арештованих. Підозрілих відводили по одному до окремої кімнати, відкіля інші арештанти чули крики тортурованих.

— **Польська гімназія в Косові**. Акція польонізації Гуцульщини довела м. ін. до відкриття польської гімназії „Т. Ш. Л." у Косові Посвячення будинку відбулося недавно. Покищо є дві кляси.

— **Румунська кукурудза для Стрийщини**. Окружне Рільниче Т-во у Стрию спровадило при допомозі повітового виділу 30 тон румунської кукурудзи для гірської частини повіту. Кукурудзу розпродано рільникам по цінах власних коштів.

— **Велика крадіж**. Жінці директора рафінерії спірту на Богданівці Ядвизі Ледерер вкрали у віденському поїзді біжутерію вартости сорок тисяч золотих.

— **У процесі лісничого Олексинського** за зловживання в надлісництві Шепарівцях пов. Коломия, засуджено обвинуваченого на 2 роки вязниці, з якої половину даровано на основі амнестії.

— **Пожежа.** У Борщовичах львівського повіту згоріли чотири стодоли і дві стайні на загальну шкоду 5.000 зл. Пожежа повстала наслідком підпалу.

— **Засистований вердикт.** Перед трибуналом присяжних суддів у Перемишлі, відбулася розправа проти Марії Іванечко, 50-літньої селянки, що живучи в незгоді зі своїм 60-літнім чоловіком, убила його сокирою. На розправі вона призналася до вини й оповіла суддям жахливу історію свого подружного життя. Присяжні судді 10 голосами заперечили вину обвинуваченої, одначе трибунал засистував цей вердикт, наслідком чого Марія Іванечко стане ще раз перед іншим судом присяжних.

— **Банковці домагаються святочної пенсії.** Союз банкових працівників у Варшаві розпочав акцію, щоби з нагоди Різдвяних свят виплачено всім урядовцям в додатку святочну пенсію. Покликуються при цьому на поправу ситуації у фінансових установах не тільки у Варшаві, але й в цілій державі. Збірна умова запевнює виплату святочної пенсії тільки працівникам кількох більших банків.

— **Лікарі мають доповнювати свою освіту.** В міністерстві суспільної опіки у Варшаві відбулася конференція у справі доповнення фахової освіти для лікарів. Рішено створити окрему секцію при Головній Раді Здоровля, яка має занятися орґанізацією систематичного доповнювання освіти лікарів згідно з останніми здобутками медичної науки.

— **Траґічна ховзанка.** В місцевости Лапин біля Картуз склалася траґічна подія, що спричинила смерть пятеро дітей. На ставі осадника Леона Барчевського, вкритім тонкою верствою леду, ховзалося пятеро дітей у віці 8 до 15 літ. Коли діти зібралися на одному місці, під їх тягарем заломився лід, на найбільшій глибині і всі діти пішли на дно. На їх крик надбігли родичі, але не встигли вже виратувати тонучих. Утонули: 15-літній Клим Костух, його сестра Агнішка, 15-літній Леон Бархевський та його дві сестри: 14-літня Гелена й 8-літня Яніна.

— **Самоходова катастрофа** скоїлася в Певевнику, пщинського повіту. Наслідком сильної мряки самохід зїхав до придорожного рова 2 метри завдовжки, опісля до ставу. Самохід перевернувся і придавив шофера та 7 пасажирів, з яких один, Іван Наврот із Буковини згинув на місці. Щофера і двох пасажирів ранило тяжко, чотирьох інших легко.

— **Червона армія на службі виборчої аґітації.** На приказ головного командування совітської червоної армії всі вояки обовязані взяти участь у виборчій аґітації. Кожний червоноармеєць мусить написати по двічи в тижні лист до своїх кревних або свого села, пропаґуючи сталінівську конституцію. Одночасно Політбюро ствердило, що червона армія за мало перенята комуністичною ідеольоґією і не є певним знаряддям партії.

— **Убив лікаря, що спричинив смерть жінки.** Сталося це в Букарешті, де якийсь І. Коковяну застрілив кількома вистрілами з револьвера лікаря Соломона Штерна за те, що недозволеною операцією спричинив смерть його жінки Матильди. Вбивника арештовано.

— **Арештували апостольського адміністратора в Совітах.** В Харкові арештували большевики апостольського адміністратора о. Леонарда Ґашинського. Арештований має 80 літ.

— **Серед полярних ледів.** Тому, що ледове поле зі стацією „Північний бігун" посувається в сторону Ґренляндії, совітська влада приказала летунам Водопянову, Молотову, Алексеєву та Мазурукові віднайти це поле і забрати її персонал, що складається з чотирьох осіб. Згідно з тим приказом перші три летуни прилетіли вже до Арханґельска. Четвертий находиться на кораблі, що застряг серед ледів на Північному океані і сам потребує помочі. Спрямовано туди ледолім „Єрмак". Про рятунок Левоневського та його товаришів ніхто вже не думає.

З кіна.

КІНО „ЕВРОПА": „КОРОЛЬ І ХОРИСТКА".

Молодий екс-король якоїсь держави, втративши престіл і палату перенісся до Парижа, де має майже королівське мешкання і пару опікунів, що журяться його неморальним життям. Молодець запивається до нестями у своїй кімнаті і ніколи не бачить сонішного світла. Світ нудить його і навіть на ревії у превеселих „Фолі Бержер" він майже засипляє. Зовсім випадково трапляється так, що одна з хористок спрямовує на його обличчя сонце дзеркальця, яке не дає йому спати і він звертає свою увагу на сміливу дівчину. Його опікуни страшенне раді, що молодий король бодай чимось зацікавився, спригають ці знайомости намовляють бідну дівчину поводитися яко мога незалежно, не піддаючися примхам розпещеного володаря. Як і можна догадатись: молода пара відчуває взаємну симпатію і цей „мезаліянс" доводить до ріжних веселих непорозумінь. Тип молодого короля придуманий наскрізь оригінально. Годе його

регарно, із справжнім гумором дуже добрий артист Граве; його партнерка Джан Бльондель — симпатична, свобідна, як і треба до такої ролі. Ця американська фільма нагадує деякі віденські фарси, зроблена справді дотепно і цікаво.

Останні вісти.

УКРАЇНСЬКІ ПОСЛИ У ПРЕМІЄРА.

Як подає ПАТ, премієр Славой-Складковський приняв нині послів Мудрого і Пеленського та інжинера Палія і Мудрака. Авдієнція торкалася господарських справ.

—o—

ЕПІЛЬОҐ ПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО СВЯТА.

Командант 7. (познанської) корпусної округи ґен. Кноль оголосив заяву, в якій стверджує, що „якісь напасники, які нарушили повагу свята (11. листопада), впроваджуючи в атмосферу свята негідні партійні виступи, обидили військо. Факту обиди війська не зменшують оклики на честь дефілюючого війська, поліції та деяких організацій. З огляду на те застерігаю собі право витягнути консеквенції".

—o—

ЛЬОРД ГАЛІФАКС У КОРОЛЯ.

Нині рано король узяв участь у засіданні ради міністрів, на якому був присутній льорд Галіфакс. Опісля він лишився у короля та відбув з ним довшу розмову.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Стріча зі старим знайомим.

Капітан Белфест був тоді молодим поручником, а я молодим четарем. Ми пізналися принагоді приїзду його з якоюсь місією, що сама не знала чого хотіла, а приїхала, щоби щось знати. Обидва ми знали трохи по німецьки і зовсім добре порозумівалися.

Наприклад Белфест казав:

— Трінкен?!

Я потакував головою і справа була покінчена.

Потім я пропонував:

— Ессен вір бефштек?!

Тоді він махав притакуючо і знову був час придумати нову тему до розмови та призбирати новий засіб слів.

Це було здається у Жмеринці або Винниці, вже не пригадую собі де. Зрештою це не важне. Зате пригадую собі, що ми дуже добре бавилися.

Після того Белфест зник мені з овиду, казали був у Одесі, а ще після того виїхав зовсім з України.

Не чував я про нього де він обертається, що робить і чи загалом живе, аж цього року припадково з ним стрінувся.

Іду вулицею нашого любого міста і бачу: напроти мене англійський старшина. Підходжу ближче: чи очі мене милять? — Ні! Белфест!

Майже не змінився від того часу. Тільки погруб і став капітаном.

— Цікаво, чи пізнає мене? — подумав я і зараз сам собі відповів: Ніби кого? Того кепсько одягненого, підстаркуватого цивіля?!...

А хотілось би пристанути, побалакати, запитати...

Проходячи мимо, я ніби ненароком сказав голосно:

— Белфест!

Капітан оглянувся, змірив мене від ніг до голови і закліпав очима.

— Єс, Белфест!

А потім таки пізнав, а потім ми зайшли до нього до готелю.

І розбалакались. По німецьки, як колись. Тільки з тою ріжницею, що він багато підівчився, а я багато забув.

— Як ви — питаю — за двацять літ щойно капітаном?

— В нас нема революції! — відповів і всміхнувся. — То тільки в революційних арміях люди стають за одну ніч генералами.

— Ще добре — кажу, — коли їх іменують, гірше, коли вони самі іменуються.

Ми оба засміялися і на тім скінчилася справа ранґи.

— Деж ви за той час бували? — питаю.

— Всюди потрохи. В Азії, в Австралії, а останніми часами в південній Африці, з давнім Трансвалі.

— Цікаво! Між бурами!?

— Но, єс.

— То ви їм десь даєте тепер школу!?

— Ми? Їм школу? За що?!

— А за те, що з вами так завзято билися!

Капітан з дива не міг вийти:

— А що мали робити? Миж їм забирали край! Навпаки, той бур, що не бився, це людина, якої треба стерегтися.

— А як бури ставляться до ваших памятників?

— Яких памятників?!

— Наприклад у Йоганісбурґу, чи де там, стоїть памятник на честь вашої перемоги над ними...

— Такого памятника ми ніде не поставили.

— А в річницю зайняття краю, як ви робите параду...

— Ми такої паради не робимо.

— Направду ні?!

— Ручу вам словом джентельмена. Якже ми моглиб знущатися над їхніми почуваннями.

— Але все таки даєте їм час до часу пізнати, що ви їх перемогли?!

Спокійний, зрівноважений англієць почервонів і глипнув на мене недобрим оком.

— Пане, ви хіба не хочете нас обиджувати!

— Вибачте, капітане, ні в гадці не мав. Але питаю з цікавости, бо... бо... не знаю як там у вас...

Капітан успокоївся і відповів:

— Мій пане. Ми не володілиб половиною світа, колиб поступали так як ви кажете.

І ще неодно цікаве довідався я від старого знайомого. Неодно цікаве і нове.

Галактіон Чіпка.

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Нафтова конференція. Перед кількома місяцями зявились у полудневo-східній частині перемиського та в полудневo-західній мостиського повіту якісь панове і почали за чимсь нишпорити по полях. Вкручували якісь шруби, вбивали рури, опісля їх знову витягали та йшли дальше і дальше те саме робили в ріжних місцях. Довгий час ніхто не міг догадатись, за чим ті панове дірявлять землицю. Дивувались селяни, приглядаючись тим інструментам, що вкручувались у їх землю. Ріжні вютки кружляли серед людей. Одні говорили, що робляться пошукування за ропою, другі за вугіллям, інші за залізом. Аж одного вчасного осіннього дня все виявилось. Ті панове, що крутились по полях, це інжинiри нафтової фірми „Піонір", яка почала вести у Перемищині пробні верчення. По кількох місяцях тих пробних верчень стверджено, що в селах: Коровники, Перекопана, Вірко, Поповичі, Хідновичі, Храпличі і Плешевичі перемиського повіту та Гуссаків, Золотковичі, Тамоловичі, Боляновичі, Крукеничі, Лютків, Йорданівка і Радохонці мостиського повіту є справді терени нафтові. Рівночасно представники фірми „Піонір" почали вести переговори з деякими громадськими урядами та з власниками більших посілостей у справі заключування контрактів щодо нафтових теренів, полишаючи на боці дрібні господарства. По селах цієї нафтової смуги всі заворушились. На обрію заясніла маленька іскорка надії на краще життя. Народ заговорив про нафтові інтереси, „брутто", „метрове", „шибове" і т. п., почав збирати всякі інформації у цій ділянці. Про це все, що ділось у нафтовій смузі, до повітового осередку доходили лиш глухі, непевні чутки. Не знати кому і на що залежало на втриманні цієї справи у таємниці! Перед кількома тижнями Старшина філії „Сільського Господаря" в Перемишлі, дбаючи за добро нашого селянства, постановила прийти йому у цій справі в поміч. Поручено заст. голови д-рові Рибакові Миколі зібрати відповідний, можливо найдокладніший матеріял. Тож філія „С. Г." в Перемишлі скликала на 16. п. м. представників місцевостей нафтових теренів на нараду, яка відбулася в салі читальні „Просвіти" в Перемишлі під проводом о. Прокурата Михайла з Хідновичі. Взяло в ній участь 42 представників згаданих місцевостей. Дуже обширний реферат, опрацьований на підставі відповідних джерел, виголосив д-р М. Рибак. Він обговорив початки і розвій нафтового промислу, системи добування ропи, ріжні нафтові закони, заключування умов між продуцентами нафтовими і власниками нафтових теренів, організацію нафтових продуцентів, підчеркуючи лихі наслідки, коли нема такої організації серед власників нафтових теренів. По рефераті відбулась дуже жива та справді незвичайно річева дискусія, в якій забирало голос багато осіб. Рішено справи не проволікати і якнайскорше взятися до діла, опрацювати умовини, які треба вставляти при заключуванні контрактів з фірмою „Піонір", вплинути на громади, щоб перевели ревізію ухвал, принятих у справі пертрактацій згаданої фірми, бо вони сильно кривдять малоземельних та є некорисні для громад, рішено скликувати подібні наради й на місцях. Вкінці вибрано нафтову секцію при філії „С. Г." у Перемишлі, в склад якої ввійшли: о. декан Малецький О., д-р Рибак М., інж. Мосора В. й інж. Бурий М. (президія філії „С. Г.") та представники поодиноких громад обох повітів: о. Прокурат М. з Хідновичі, Сасовець О. з Коровник, Пеладюк Гр. з Попович, Гнира В. з Вірка, Менцінська Л. з Храпличі, Данько В. з Перекопаної, Деревляний М. з Плешевичі, Козак М. з Гусакова, Голик Гр., Шеремета Ст. з Боляновичі та інж. Деревляний М. як волосний представник з Попович. Справа ця справді дуже актуальна і незвичайно важна. Тож на цьому місці треба зложити признання Старшині філії „С. Г." в Перемишлі, що постановила взяти на себе цей незвичайно тяжкий обовязок. Не від речі буде пригадати і потребу застановитись нашому „Нафтовому Т-ву", чи не добре було б законтрактувати й тут якийсь невеличкий кусок землі. Чиж тільки чужинці мають користати зі скарбів нашої землі?

Зворотний день у „Соколі". Перед кількома тижнями згадували ми про заг. збори перемиського гнізда „Сокіл", на яких переведено реорганізацію гнізда. Прийшли нові люди не тільки у склад Старшини, але й загалом у ряди „Сокола", вплинуло троха живої крови в жили сокільського гнізда і воно по довшій, очевидно, нездоровій передрімці береться до нової праці. Перший, так би сказати, етап у намірeній сокільській праці — це було святочне приречення Старшини, яке відбулося в суботу 20. п. м. в год. 19. (Чомусь з опізненням?! А чейже „Сокіл" не смів спізнюватись!) Свято відкрив голова гнізда дир. Сенечко Осип, здавши звіт голові Сокола-Батька інж. Хроновятові Мих. Опісля Старшина зложила на руки голови С.-Б. святочне приречення. Була це справді дуже піднесла та святочна хвилина не тільки для соколів, але і для сивоголових громадян, які в цьому моменті стояли „на позір" наче молодики. Промову, в якій підкреслив значіння сокільської організації у вихованні нового українського національно свідомого покоління, здатного до змагань за краще завтра, виголосив голова С.-Б. інж. Хроновят М. Реферат про історію, ціль та ідеольоґію українського сокільства, опрацьований проф. Полікою Теодором, який є тепер хорий, відчитав проф. Гонтарський Іван. Свято закінчив голова гнізда дир. Сенечко Осип апелем до перемиського громадянства, щоб воно прийшло з поміччю гніздові у його важкій праці. Вкінці з нагоди іменин інж. Хроновята М. зложив йому щирі побажання. Соколи відспівали сокільський гимн та „многая літа" голові Сокола-Батька. Новій Старшині слід побажати якнайкращих успіхів у намірeній праці. На цьому місці не від речі буде згадати, що в Перемишлі дається сильно відчувати брак рухівні, внаслідок чого руханково-спортові товариства не можуть як слід розвиватись. Тож треба би компетентним чинникам застановитись над підшуканням відповідного льокалю, де можна булоб уладити рухівню. Можеб так дирекція Народнього Дому відступила на рухівню цю салю, де донедавна містилася складниця ОСУК? Н-к.

Спортові висліди.

Україна — Погонь (лігова). Товариський метч обох цих дружин відбудеться в неділю на грищі Погоні, якщо тільки позволить на те погода. Обі дружини виступлять у своїх найкращих складах. Годину, в якій відбудеться метч подамо в черговому числі.

Чеська Державна Ліга. Кладно — СК Пільзень 3:1; Вікторія Пільзень — Простейов 2:2; Пардубиці — Спарта 2:3; Жіжков — Наход 4:2; Славія — Шл. Острава 4:1; Братислава — Жіденіце 3:1. Осталися ще два метчі до кінця осінньої рунди.

Мадярська Ліга. Бочкай — Шіркетаво: 2:2; Февус — Будафок 2:0; Уйпешт — ВТО 7:1; Ференцварош — Будаї 3:1; Гунгарія — Кішпешт 2:0; Електромош — Терезвеш 4:1.

Австрійська Ліга. ФАЦ — Спортклюб 2:1. Це були одинокі лігові змагання.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

ШЛЯХ МОЛОДІ, Календар Дорosту на 1938 рік. Накладом В-ва „Вогні", Львів 1938. Стор. 128, ф. 8°.

ЖУРНАЛИ.

НАША КУЛЬТУРА, науково-культурний місячник Р. III., кн. 10 (30). Зміст 10. (30) книжки за жовтень 1937. Проф. д-р Я. Гординський: Повість у Радянській Україні. — Проф. Д. Козій: Духове обличчя Ольги Кобилянської. І. Природа й мистецтво. — Ол. Чернова: Поетична творчість у Совітській Україні. Т. Масенко, С. Крижанівський, І. Муратов, І. Калиник, І. Вирган, А. Копштейн, Д. Чепурний, Є. Фомин, М. Булатович, Висновки. — Проф. д-р Ів. Свєнціцький: Пушкін і Україна. 2. Українська тематика у Пушкіна. — Д-р Л. Кобилянський: Українська музика. Огляд музичної діяльности М. Лисенка. — Д-р Д. Олянчин: Гетьман Іван Мазепа в світлі видання Йоганна Венделя Барділі з 1730 року. — В. Королів-Старий: Анна Регіна, поема. — Ів. Огієнко: З чеського мовознавства. Рецензії й огляди. Історія чеської літературної мови. — Рецензії й огляди. Ів. Огієнко: „Голос землі" О. Івата. — Ів. Огієнко: „Педагогіка" о. Ю. Дзеровича. — Проф. В. Щербаківський: „Вендські культові осели" Т. Пальма. — Хроніка українського наукового й культурно-освітнього життя.

—o—

Листування Редакції.

Вп. Дописувачів зі Сколього і Скалата повідомляємо, що з їх дописів можемо з незалежних від нас причин подати тільки одну частину.

Театри.

Великий Театр:

Середа 24. XI. год. 7.30 веч. „Одружіння".
Четвер 25. XI. год. 7.30 веч. „Одружіння".
Пятниця 26. XI. год. 7.30 веч. „Одружіння".
Субота 27. XI. год. 7.30 веч. „Одружіння".

Театр Ріжнородностей:

Середа 24. XI. год. 7.30 „Цей і той".
Четвер 25. XI. год. 7.30 „Цей і той".
Пятниця 26. XI. год. 7.30 „Цей і той".
Субота 27. XI. год. 7.30 „Цей і той".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЛЬВІВ-ЛЕВАНДІВКА:
24. XI. Ордени.
25. XI. Ніч під Івана Купала.
26. XI. Довбуш.

КІНА.

АПОЛЬО: „Елеґантний світ" муз. комедія із Верн. Бакстером.
АТЛЯНТИК: „Останній поїзд із обложеного міста".
ВАНДА: „Прокажена", „Ординат Міхоровський".
ҐРАЖИНА: „Пані".
ЕВРОПА: „Король і хористка".
КАСІНО: „Коли цвитуть бози".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Долеги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Дибук".
МЕТРО: „Ромео і Джуліета" з Нормою Шірер.
МІРАЖ: „Ніч перед битвою".
МУЗА: „Рожа" на осн. Жеромського.
ПАКС: „Чорний граф", Пат і Паташон.
ПАЛЯС: „Йошівара".
РАЙ: „Аллагів город" із Марл. Дітріх у природних барвах.
РІЯЛЬТО: „Зустрінемось у Парижі".
СВІТ: „Кріваві перли" і „Спокусниця".
СТИЛЕВЕ: „Після бурі" і ревія.
ТОН: „У сітях розвітки".
УТІХА: „Робінзон Крузо" і рев'я.
ХИМЕРА: „Парамата".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Острови Сунда".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 24. листопада 1937.

БЕРЛІН 17.00 Моцартів квінтет, 21.00 Симфонія ч. 1 ц-моль Брукнера; БІЛГОРОД 20.00 Арії та пісні; БУДАПЕШТ 12.05 Спів. 13.00 Циг. музика, 17.20 Форт.; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 16.05 Симф. музика, 19.35. 20.00, 21.00 Піяніст Касадесус у III. абонам. концерті, 22.00 Військ. орх. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Пісні на камер. хор. 20.00 Легка музика; КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вісти із Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Спів, 21.00, 22.00 Легка музика, 22.15 форт.; ПРАГА 19.25, 20.00 Військ. орх., 20.30, 21.00 Арії й дуети з кам. опер, 21.35 Соната б-моль Шопена; РАДІО ПАРІ 21.30 Спів, форт., 22.00, 23.00 „На паризькій хвилі" розр. програма; РИМ 17.15 Камер. концерт, 19.20 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт.

Четвер, 25. листопада 1937.

БЕРЛІН 17.00 Сонати ес-дур на скр. і форт. Р. Штравса, 17.30 Вок. авд., 19.00 „Лїбесвальцер" на 4 голоси і форт. Брамса, 20.10, 21.00 Вечір танку, БІЛГОРОД 18.10 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 13.30 Вок. концерт, 17.30, 18.00 Циг. музика, 21.20 Орх. концерт, 22.20 Форт., сопран, 20.25 Вес. авд., 21.00 Симф. орх., спів, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Давня і нова камер. музика, 18.00 Форт., альтівка, КЕЛЬН 20.00, 21.00 „Ондина" оп. Льорцінґа, КОШИЦІ 13.30 Продукція молоді на Закарпатті, 14.00, 18.00, 18.45 Вісти, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Джіневра делі Альмієрі" оп. Перагали, ПРАГА 17.05 Форт. квінтет, Нар. пісні, 20.00, 21.00 Театр Уяви: „Петро й Олексій" траг. Мережковського, 22.35 Скрипка, РАДІО ПАРІ 20.30 Форт., 21.30, 22.00 Симф. концерт, РИМ 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, 22.15 Квартет.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 24. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: „На стриху", Пісеньки; 12.03 Розр. музика, Полудн. денник, Літер. авд.; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55, 14.30 Музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Вірлята" Арт. Шредера, Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Христоф Колюмб" гутірка для старших дітей; 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Сальон. орх.; 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Електрифікація Німеччини з точки погляду її оборони; 17.15 Віольончеля, 17.50 Гигієна шк. віку; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Моцарт, із гр. пл.; 18.20 Подружжа у світлі давньої сатири; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Сцена з книжки Т. Парніцького „Еній", 19.20 Пісні в супр. форт.; 19.35 Людина як актор у житті; 20.00 Муз. мініятури у вик. сальон. тріа; у перерві в год. 20.20 Куток гумору; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Чвертьгодина поезії; 22.00 Орх. концерт (у прогр. „Шехеразада" Рімського-Корсакова); 22.50 Ост. вістки; 23.00 Серед великих артистів, муз. репортаж із пл.

Четвер, 25. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Муз. поранок, 11.40 Співає Тіто Шіпа, тенор, гр. пл., 12.03 Орх. концерт, гутірка, 13.45 Комунікат Хліб. Палати, 13.50 Музика з пл., 14.30 Пісні у супр. форт., 14.55 Біржа, 15.00 „Вірлята" Арт. Шредера, Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Гутірка музика з молоддю, 16.15 Розр. музика, 17.15 „Катеринка" авд., 17.50, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Жінка домашнім лікарем, 18.20 Молодь перед мікрофоном, Зимова поміч, 18.40 Листи та програми, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: Смерть комедіянта, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Розр. концерт: орх., два форт., хор, 21.40 Про розмову, літ. нарис, 22.00 Камер. концерт, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Із спікерового альбума.

БІРЖА.

Львів 23 листопада 1937

Гроші.

Купно-продажа: Бельґи бельг. 90·13, 89·70, Доляри американські 5.27·50, 5.25·00, Доляри канад. 5.27·50—5.25·00, Фльорени гол. 293·62—291·90, Франки фр. 18·18—17·63, Франки швайцарські 122.60—121.80, Фунти англ. 26·49—26·33, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·70, Кор. дан. 118·19—117·35 Кор. норв. 133·03—132·05, Корони шв. 136·63—135·65, Ліри, італ. 21·00—20·20, Марки фінлянд. 11·69, —11·25, Марки нім. 119·00 — 116·00, Шилінґи австр. 98·50—97·50, Гель Авів 26·40 —26·10, Марки нім. срібні 122·00 — 118·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 57·00, 56·50, 3 інв. 1 ем 72.00 серія, непот. 3 поз. інв. . ем 71·00 серія непот. 5 конверс. 62·75, 4 пр дол. 39·50, 39·9 , 4 консол. 59·25

Тенденція сильніша.

Папери.

Банк Польський 108·00 Цукор 33·00, Вугольь 25·00, 24·00, Лільпоп 33·00, Моджеїв 9·75, Островець 48·75, Стараховичі 30·50, Габерbуш 42·75.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ":

Львів, 23. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·35 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·40 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з опак.	3·40 зол.
молоко	19—20 сот.
яйця (копа)	5·60—5·70 зол.

Тенденція на масло зниж кова, на молоко та яйця сильніша.

Подяка.

Прибиті важким горем по несподіваній втраті нашого Дорогого Сина і Брата бл. п. ВОЛОДИМИРА ПАЗУНЯКА, складаємо цим найщирішу подяку всім, що поспішили із виявами співчуття у цій тяжкій хвилині. Зокрема дякуємо Хвальному Виділові, членам і змагунам С. Т. „Україна", Кооперативі „Єдність" та оркестрі читальні „Просвіта" на Левандівці за участь у похоронах. Щире Спасибі всім Товаришам Покійного за масову участь у похоронах та віддання товариської, останньої прислуги Покійному Товаришеві. **Рідня.**

ОПОВІСТКИ.

Вп. П. Нехцайова Анна, Станиславів, зложила на „Рідну Школу" квоту 15.— зол. замість висловити на сторінках української преси подяку всім тим, що своєю участю у похоронах зволили ласкаво вшанувати память її мужа, бл. п. **Павла Нехцая.** За цей, гідний наслідування, вчинок жертводавця Старшина Кружка „Рідної Школи" ім. М. Шашкевича в Станиславові висказує Вп. П. Нехцайовій Анні найщирішу подяку та прохає П. Т. Українське Громадянство мати завсіди на тямці такі вчинки і брати собі з них приклад. 1—

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 450.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.